

JÄRVENPÄÄN POLIISIVANKILAN SULKEMISEN VAIKUTUKSET KENTTÄTOIMINNAN NÄKÖKULMASTA

Roni Kokkola ja Eeli Ylikarjula

11/2020

Tiivistelmä

Tekijä(t)	Tutkinto
Roni Kokkola ja Eeli Ylikarjula	Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi	Julkisuusaste
Järvenpään poliisivankilan sulkemisen vaikutukset kenttätöiminnan näkökulmasta	Julkinen
Ohjaaja	Opinnäytetyön muoto
Jyrki Lounaskorpi	Tutkimuksellinen opinnäytetyö
Tiivistelmä	
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoitus on tarkastella, onko Järvenpään poliisivankilan sulkeuduttua päihtyneenä kiinniotettujen kuljettamiseen käytetty aika muuttunut. Samalla opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa Järvenpään poliisiaseman henkilöstön ajatuksia, asenteita sekä mielipiteitä Järvenpään poliisivankilan sulkemisesta, sekä onko henkilöstö kokenut, että sulkemisella olisi ollut konkreettisia vaikutuksia työtehtäviin ja niiden hoitoon. Opinnäytetyö on tutkimuksellinen ja tutkimusmenetelminä on käytetty tilastollista tutkimusta sekä haastattelututkimusta. Opinnäytetyön teoria pohjautuu lainsäädäntöön, viranomaislähteisiin, Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen julkisiin asiakirjoihin, uutisartikkeleihin sekä tutkimuksen toteuttamiseen liittyvään kirjallisuuteen. Tilastollista tutkimusta varten tilastotiedot ovat saatu poliisin ylläpitämästä PolStat -tietojärjestelmästä.</p> <p>Järvenpään poliisivankilan sulkeuduttua päihtyneisiin henkilöihin liittyvissä tehtävissä ja näihin tehtäviin liittyvissä kuljetuksissa on havaittavissa ajallista kasvua huomattavasti tutkimuksessa verrattujen ajanjaksojen välillä. Kokonainen päihtyneiden henkilöiden kuljettamiseen käytetty aika vuonna 2020 oli huomattavasti suurempi, kuin samoina kuukausina vuonna 2019. Lisäksi henkilöstö kokivat sulkemisella olleen konkreettisia vaikutuksia työtehtäviensä hoitamisessa. Mielipiteet Järvenpään poliisivankilan sulkemisesta vaihtelivat riippuen siitä, työskentelikö haastateltava päällystön, alipäällystön vai miehistön tehtävissä.</p>	
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja -vuosi
46	Marraskuu 2020
Avainsanat	
kiinniotto, kuljetusaika, vaikutus, poliisivankila, sulkeminen, henkilöstö, toimintavalmiusaika, päihtynyt	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
1.1 Opinnäytetyön aiheen valinta	3
1.2 Keskeiset käsitteet	3
2 JÄRVENPÄÄN POLIISIASEMA OSANA ITÄ-UUDENMAAN POLIISILAITOSTA	5
2.1 Yleiskatsaus Itä-Uudenmaan poliisilaitoksesta	5
2.2 Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen poliisivankilat	7
2.3 Järvenpään poliisiaseman toiminta-alue	8
3 JÄRVENPÄÄN POLIISIVANKILAN SULKEMINEN	8
3.1 Järvenpään poliisivankilan tilat	8
3.2 Järvenpään poliisivankilan sulkemisen tausta	9
3.3 Järvenpään poliisivankilan sulkemisen vaikutus kuljetusmatkoihin	13
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	14
4.1 Tutkimusongelma	14
4.2 Tutkimuskysymykset.....	15
4.2.1 Ensimmäinen tutkimuskysymys ja sen hypoteesi.....	15
4.2.2 Toinen tutkimuskysymys ja sen hypoteesi	15
4.3 Tutkimuksen menetelmät	16
4.4 Tutkimuksen rajaaminen	18
4.4.1 Tilastollista tutkimusta koskevat rajaukset	18
4.4.2 Haastattelututkimusta koskevat rajaukset.....	19
4.5 Tutkimuksen toteuttaminen ja tiedon kerääminen	19
4.5.1 Tilastollisen tutkimuksen toteuttaminen ja tiedon kerääminen	19
4.5.2 Laadullisen tutkimuksen toteuttaminen ja tiedon kerääminen	20
5 TILASTOLLISET TUTKIMUSTULOKSET	23
5.1 Päihtyneisiin henkilöihin liittyvien tehtävien lukumäärä	23
5.2 Keskimääräinen suoritus aika minuutteina.....	24
5.3 Kuljetusajat minuutteina.....	25
5.4 Kuljetusajan ja tehtävälukumäärän keskiarvo	26
5.5 Taulukoiden arvojen muutokset 2019 vuoden ja 2020 välillä.....	27
6 HENKILÖSTÖN NÄKEMYKSET	29
6.1 Järvenpään poliisivankilan sulkeminen päällystön näkökulmasta	29
6.1.1 Ensimmäinen kysymys	29
6.1.2 Toinen kysymys	30
6.1.3 Kolmas kysymys.....	30
6.1.4 Neljäs kysymys	30
6.1.5 Viides kysymys.....	31
6.2 Järvenpään poliisivankilan sulkeminen ali-päällystön näkökulmasta	32

6.2.1 Ensimmäinen kysymys	32
6.2.2 Toinen kysymys.....	33
6.2.3 Kolmas kysymys.....	33
6.2.4 Neljäs kysymys	34
6.2.5 Viides kysymys.....	35
6.3 Järvenpään poliisivankilan sulkeminen miehistön näkökulmasta.....	35
6.3.1 Ensimmäinen kysymys	35
6.3.2 Toinen kysymys.....	36
6.3.3 Kolmas kysymys.....	36
6.3.4 Neljäs kysymys	37
6.3.5 Viides kysymys.....	38
6.3.6 Kuudes kysymys	38
7 POHDINTAA	39
7.1 Tilastojen vertailua	39
7.2 Tilastojen luotettavuus ja haasteet.....	41
7.3 Resurssinäkökulma.....	42
7.4 Haastattelujen tulosten pohdintaa.....	43
7.4.1 Pohdintaa päällystön näkemyksistä	43
7.4.2 Pohdintaa alipäällystön näkemyksistä	44
7.4.3 Pohdintaa miehistön näkemyksistä	44
7.5 Kehitysehdotukset	45
7.6 Jatkotutkimusehdotukset	46
LÄHTEET	47

1 JOHDANTO

1.1 Opinnäytetyön aiheen valinta

Valitsimme opinnäytetyömme aiheeksi Järvenpään poliisivankilan sulkemisen vaikutukset kenttätoiminnan näkökulmasta. Aiheen valitseminen oli lähestyttävä johtuen kyseisen aiheen ajankohtaisuudesta ja työympäristössä heränneestä keskustelusta. Opinnäytetyötä tehdessä eteemme ilmeni kuitenkin haasteita pohtiessamme tutkimuskysymyksen rajaamista sekä opinnäytetyön rajaamista salassa pidettävän aineiston takia.

Päädyimme valitsemaamme aiheeseen Järvenpään valvonta- ja hälytyssektorilla toimineen ryhmänjohtajan ehdotuksesta. Järvenpään poliisivankilan sulkeminen oli hyvin ajankohtainen keskustelunaihe Järvenpään valvonta- ja hälytyssektorin henkilöstön keskuudessa. Havaitsimme jonkin verran epäselvyyksiä henkilöstön keskuudessa siitä, että minkä takia Järvenpään poliisiaseman poliisivankila tosiasiallisesti on suljettu ja mitä sillä on yritetty saavuttaa. Etenkin valvonta- ja hälytyssektorin miehistön asenteet olivat hämmentyneitä, skeptisiä sekä huolestuneita muutoksesta pitkäaikaiseen asemalla vallinneeseen toimintamalliin. Ajankohtaisuuden takia ajattelimme, että muutoksen vaikutusten selvittäminen ja tarkkailu voisi tuoda hyödynnettävää tietoa sekä mahdollisia kehitysehdotuksia nykyiseen toimintamalliin Järvenpään poliisiasemalle ja samalla koko Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen pohjoiselle kenttäjohtoalueelle poliisivankilatoiminnan näkökulmasta.

Aiheen ajankohtaisuus ja tiedon hyödynnettävyys olivat keskeisimpiä tekijöitä opinnäytetyön aiheen valitsemiseen. Poliisivankilan sulkemisen vaikutukset koskivat niin poliisivankilatoimintaa vartijoiden näkökulmasta, valvonta- ja hälytyssektorin henkilöstöä sekä rikostorjunnan työntekijöitä. Päädyimme kuitenkin tarkastelemaan aihetta pelkästään valvonta- ja hälytyssektorin näkökulmasta. Jos olisimme huomioineet muita sektoreita opinnäytetyössä, olisi opinnäytetyön laajuus kasvanut huomattavasti. Tutkimuskysymyksiä ja haasteista käsitellään enemmän opinnäytetyön neljännessä kappaleessa.

1.2 Keskeiset käsitteet

Poliisihallinto sisältää paljon omaa terminologiaa ja käsitteitä, jotka täytyy määritellä lukijalle. Käsitteiden määrittäminen on erittäin olennaista poliisiorganisaation ulkopuoliselle. Keskeisiä käsitteitä opinnäytetyössä ovat muun muassa Polstat, säilytystila,

poliisivankila, kiinniotettu, päihtynyt, kiinni otettu, vangittu. Tässä kappaleessa määritellään poliisivankilatoimintaa koskevia keskeisiä käsitteitä.

Säilytystila = poliisin hallinnoima tila, jota käytetään poliisin säilyttämien vapautensa menettäneiden säilytykseen (Laki poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta 1:2§).

Poliisivankila = poliisin ylläpitämä säilytystila, joka on tarkoitettu rikosperusteisesti vapautensa menettäneille (Tikkanen 2015).

Putka = poliisin ylläpitämä säilytystila, joka on tarkoitettu päihtyneiden säilytykseen (Tikkanen 2015).

Vapautensa menettänyt = tarkoitetaan tutkintavankia, pidätettyä tai kiinni otettua (Laki poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta 1:2§).

Tutkintavanki = tarkoitetaan tutkintavankeuslain 1:2§ tarkoitettua tutkintavankia (Laki poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta 1:2§). Tuomioistuin saa määrätä todennäköisin syin rikoksesta epäillyn vangittavaksi pakkokeinolain 2. luvun 5§:n 1. momentissa säädetyin edellytyksin (Pakkokeinolaki 2:11§).

Pidätetty = henkilö, joka on pidätetty pakkokeinolain 2. luvun 5§:n nojalla (Laki poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta 1:2§). Henkilö voidaan pidättää jos tämä on todennäköisin syin epäilty rikoksesta ja rikoksesta ei ole säädetty lievempää rangaistusta kuin kaksi vuotta vankeutta, rikoksesta on säädetty lievempi rangaistus kuin kaksi vuotta vankeutta, mutta siitä säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta ja epäillyn henkilökohtaisten olosuhteiden tai muiden seikkojen perusteella on syytä epäillä, että hän karttaa esitutkintaa, vaikeuttaa asian selvittämistä, jatkaa rikollista toimintaa, kieltäytyy tunnistautumisen ja on tuntematon, tai epäillään että hän poistuu maasta karttaakseen esitutkintaa (Pakkokeinolaki 2:5§).

Kiinni otettu = tarkoitetaan henkilöä, joka on otettu kiinni poliisilaissa (872/2011), pakkokeinolaissa, esitutkintalaissa (805/2011) tai muussa laissa säädetyllä perusteella ja joka ei ole tutkintavanki tai pidätetty (Laki poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta 1:2§).

PolStat = poliisihallituksen ylläpitämä poliisin valtakunnallinen tulostietojärjestelmä. Sisäministeriön ylläpitämä sisäinturvallisuus.fi kertoo, että PolStat -järjestelmän avulla tuotetaan tilastoja sekä raportteja poliisin toiminnasta. PolStat sisältää dataa monista eri

tietojärjestelmistä, ja se on tietovarasto poliisille sekä ulkopuolisille tiedontarvitsijoille. (Tuovi – sisäisen turvallisuuden portaali, 20.10.2020)

Vartija = poliisilaitoksen palveluksessa oleva virkasuhteen omaava vartija tai ylivartija (Laki poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta 1:2§).

Päihdyttävä aine = *päihde*, päihtymistarkoitukseen käytetty, psyykkisiin toimintoihin vaikuttava aine, esim. alkoholi tai huume (Terveyskirjasto Duodecim 20.10.2020)

Päihtynyt = päihdyttävän aineen, kuten alkoholin tai huumausaineen, vaikutuksen alaisena oleva henkilö.

POKE = poliisin käyttämä kenttäjärjestelmä.

PoliTrip = poliisin ylläpitämä tietojärjestelmä, johon tallennetaan hälytystehtävien tietoja hätäkeskuksesta ja poliisin kenttäjärjestelmästä.

Toimintavalmiusaika = *vasteaika*, ajan määrä, mikä kuluu hälytystehtävän vastaanottamisesta valmiuteen toimia kohdesijainnissa. Esimerkiksi Järvenpäässä toimintavalmiusaika oli 5,4 minuuttia vuonna 2019 tammikuusta toukokuuhun välisellä mitatulla ajanjaksolla (Kangasvieri, 2019).

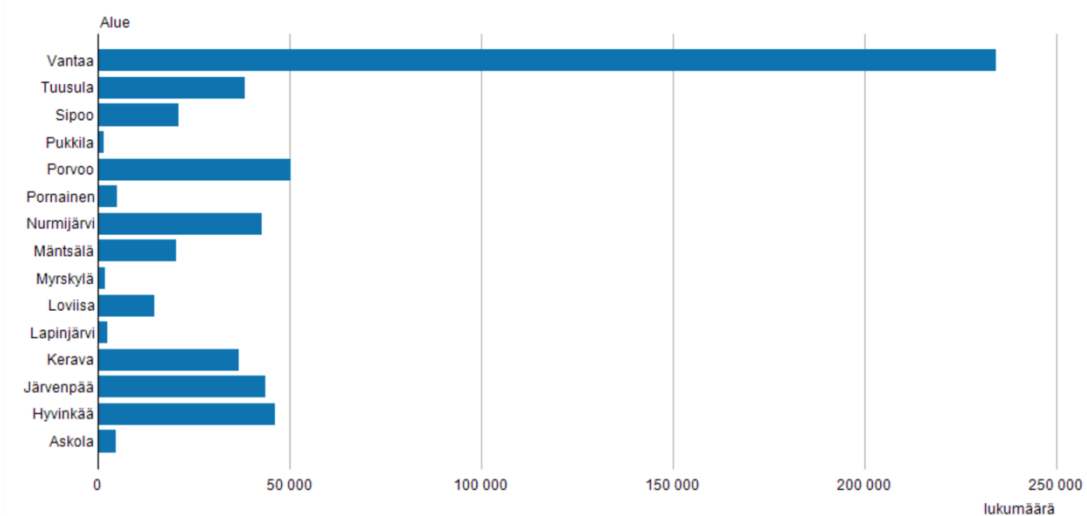
2 JÄRVENPÄÄN POLIISIASEMA OSANA ITÄ-UUDENMAAN POLIISILAITOSTA

Tässä kappaleessa käsitellään Järvenpään poliisiasemaa ja sen roolia osana Itä-Uudenmaan poliisilaitosta. Kappaleen tarkoituksena on luoda käsitys Itä-Uudenmaan poliisilaitoksesta, sen pohjoisesta kenttäjohtoalueesta, sekä Järvenpään poliisiaseman ja Järvenpään poliisivankilan merkityksestä osana Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen valvonta- ja hälytyssektoria.

2.1 Yleiskatsaus Itä-Uudenmaan poliisilaitoksesta

Itä-Uudenmaan poliisilaitos on yksi Suomen yhdestätoista poliisilaitoksesta. Se toimii Uudenmaan alueella viidentoista kunnan/kaupungin alueella, jotka ovat Vantaa, Järvenpää, Tuusula, Kerava, Hyvinkää, Porvoo, Mäntsälä, Myrskylä, Loviisa, Pukkila, Askola, Lapinjärvi, Nurmijärvi, Sipoo ja Pornainen. Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2020 tammikuussa Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen vaikutusalueella asuu yhteensä 566 341 ihmistä.

Väestörakenteen ennakkotiedot muuttujina Alue. Yhteensä, Yhteensä, Väkiluku, 2020M01*.

Lähde: Väestön ennakkotilasto, Tilastokeskus

Taulukko 1: Tilastokeskuksen sivuilta otettu taulukko, johon merkitty väkiluvut kaupunki- ja kuntakohtaisesti. Taulukko kuvaa vuoden 2020 tammikuun väestömäärää.

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen alueella toimii yhteensä kuusi poliisiasemaa. Pääpoliisiasema sijaitsee Vantaalla lentoaseman vieressä Rahtitiellä ja muut asemat sijaitsevat Hyvinkäällä, Nurmijärvellä, Järvenpäässä, Porvoossa ja Loviisassa. Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella on käytössä kolme poliisivankilaa, jotka sijaitsevat Tikkurilassa, Hyvinkäällä ja Porvoossa.

Kuva 1: Karttakuva Itä-uudenmaan poliisilaitoksen alueesta. Kuvaan merkitty poliisiasemat. (Kuva: <https://www.poliisi.fi/itauusimaa/yhteystiedot>)

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen poliisipäällikkö on Ilkka Koskimäki. Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen toimintakertomuksen (2019) mukaan Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella työskenteli vuonna 2019, 781 henkilöä, joista 599 henkilöä on poliiseja. Lisäksi vuonna 2019 Itä-uudenmaan poliisilaitoksella työskenteli 29 opiskelijaa. Poliisilaitoksen vuosibudjetti oli 54 784 085 euroa vuonna 2019.

Vuonna 2019 Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella oli yhteensä 115 467 hälytystehtävää (Itä-uudenmaan toimintakertomus 2019) eli keskimäärin noin 316 tehtävää vuorokaudessa. Samasta kertomuksesta ilmenee, että keskimääräinen toimintavalmiusaika A luokantehtävissä oli 8,6 minuuttia ja A ja B –luokan tehtävissä 14,6 minuuttia. Poliisin toimintavalmiusaika työryhmän loppuraportissa (2/2020) on määritelty toimintavalmiusaika seuraavasti: ”Poliisin toimintavalmiusajalla tarkoitetaan sitä aikaa, joka tehtävän vastaanottamisesta kestää siihen, kun poliisi on hälytyskohteessa valmiina toimimaan. Poliisin toimintavalmiusaikaa on jo vuosikausia mitattu keskimääräisellä tavoite- ja toteuma-ajalla sekä A- että A- ja B-tehtävissä. Keskimääräinen toimintavalmiusaika ilmaistaan pääsääntöisesti minuutteina kiireellisyysluokittain.”

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen alue on jaettu kahteen eri kenttäjohtoryhmään. Eteläinen kenttäjohtoalue kattaa Vantaan alueen ja pohjoinen kenttäjohtoalue kattaa Järvenpään, Tuusulan, Keravan, Hyvinkään, Porvoon, Mäntsälän, Myrskylän, Loviisan, Pukkilan, Askolan, Lapinjärven, Nurmijärven, Sipoon ja Pornaisen alueet. Eteläisen kenttäjohtoalueen partiot aloittavat vuoronsa Vantaan Rahtitiellä sijaitsevalta poliisiasemalta ja pohjoisen kenttäjohtoalueen partiot aloittavat vuoronsa Porvoon poliisiasemalta, Järvenpään poliisiasemalta ja Hyvinkään poliisiasemalta.

2.2 Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen poliisivankilat

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen poliisivankilat sijaitsevat kolmella poliisiasemalla. Nämä poliisiasemat ovat Vantaan pääpoliisiasema, Porvoon poliisiasema, Hyvinkään poliisiasemat. Poliisivankilat koostuvat pääsääntöisesti eri tarkoituksiin luoduista säilöönottotiloista. Poliisivankiloissa on sellejä, joita on tarkoitettu pakkokeinolakiperusteisesti kiinniotetuille sekä poliisilakiperusteisesti kiinniotetuille. Lisäksi poliisivankiloissa on tyypillisesti ulkoilutila ja pesutila kiinniotetuille.

2.3 Järvenpään poliisiaseman toiminta-alue

Järvenpään poliisiasema sijaitsee Järvenpään keskustassa osoitteessa Mannilantie 26-28. Järvenpään poliisiasemalla toimii valvonta- ja hälytystoiminnayksikkö, rikostorjunnan eli tukinnan yksikkö sekä lupapalveluista vastaava yksikkö. Järvenpään poliisiaseman poliisipartiot toimivat muun muassa Järvenpään, Keravan ja Tuusulan alueilla sekä muissa ympäryskunnissa ja kaupungeissa.

3 JÄRVENPÄÄN POLIISIVANKILAN SULKEMINEN

Tässä kappaleessa tullemme tarkastelemaan Järvenpään poliisivankilaa ja sen tiloja sekä syitä mitkä ovat johtaneet Järvenpään poliisivankilan lopulliseen sulkemiseen.

3.1 Järvenpään poliisivankilan tilat

Eduskunnan oikeusasiamieskanslian tekemän pöytäkirjan Järvenpään poliisivankilan tiloista (2019) ilmenee, että Järvenpään poliisivankilassa on yhteensä 14 selliä, joista seitsemän selliä on tarkoitettu rikosperusteisesti kiinniotetuille, neljä niin sanottua hybridisellä, sekä kolme selliä poliisilakiperusteisesti kiinniotetuille. Viimeisenä mainitut sellit sisältävät useita asiakaspaikkoja. Lisäksi pöytäkirjassa mainitaan, että Järvenpään poliisivankila sisältää sumpun, peseytymistilan, tapaamistilan sekä ulkoilutilan.

Tarkastuspöytäkirja kuvailee Järvenpään poliisivankilan tiloja ahtaiksi sekä huonokuntoiseksi. Pöytäkirjassa mainitaan, että poliisivankilan katot olivat pölyiset ja likaiset, sekä valaistus selleissä oli hämärää, vaikka valot olivat päällä. Lisäksi pöytäkirjassa mainitaan, että Järvenpään poliisivankilan sellihälytysjärjestelmän toiminnassa on ollut häiriöitä, ja järjestelmään ei ollut saatavilla enää varaosia. Syy, miksi tiloissa ei ole tehty remonttia, on päätös poliisivankilan sulkemisesta 2020 vuoden alussa. Pöytäkirjassa oikeusasiamies linjasi, että selleissä, joissa hälytysjärjestelmä ei toimi, ei saa sijoittaa kiinniotettuja putkalain nojalla.

Pöytäkirjassa mainitaan, että oikeusasiamies piti yksityisyyden suojan kannalta ongelmallisena sitä, että joissain selleissä vapautensa menettäneet joutuvat virtsaamaan ja ulostamaan toisten vapautensa menettäneiden nähden. Rakenteellisia muutoksia ei kuitenkaan tiloihin tehtäisi johtuen poliisivankilan tulevasta sulkemisesta. Sulkemista ennen tulisi oikeusasiamiehen mukaan välttää useiden vapautensa menettäneiden sijoittamista samaan selliin.

Oikeusasiamiehen tarkastuksen pöytäkirjan mukaan Järvenpään poliisivankilassa henkilökuntana toimi viisi vartijaa, yksi ylivartija sekä esimiehenä yksi rikoskomisario.

3.2 Järvenpään poliisivankilan sulkemisen tausta

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksessa perustettiin 16.5.2016 silloisen poliisipäällikön määräyksestä strategiатыön käynnistämisyryhmä eli niin kutsuttu tulevaisuustyöryhmä. Sen tehtävänä oli määritellä poliisilaitoksen tavoitetilat vuodelle 2020, sekä ehdottaa keinoja tavoitteisiin pääsemiseksi. Tulevaisuustyöryhmä teki asiasta loppuraportin, jossa käsiteltiin erilaisia tulevaisuuden skenaarioita koskien Itä-Uudenmaan poliisilaitosta. Loppuraportin sisältö on merkitty salassa pidettäväksi aineistoksi, joten sitä ei kyetä hyödyntämään tässä opinnäytetyössä. Muista Itä-Uudenmaan poliisilaitokselta saaduista julkisista asia- ja kokouspöytäkirjoista ilmenee, että yksi tulevaisuustyöryhmän loppuraportin esityksistä, koski poliisivankiloiden määrän vähentämistä Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen alueella.

Vantaan pääpoliisiasemalla 28.9.2018 pidetystä yhteistoimintaelimen kokouksen pöytäkirjasta ilmenee, että silloinen apulaispoliisipäällikkö asetti keväällä 2018 työryhmän, jonka tavoitteena oli selvittää ja tehdä esitys siitä, miten Järvenpään poliisivankilan lakkauttaminen vaikuttaisi eri sektoreiden toimintaan, sekä miten mahdollinen vapautuva henkilöstöresurssi tulisi sijoittaa. Lisäksi työryhmän tuli selvittää millä edellytyksillä vartijoiden toimenkuvaa voitaisiin laajentaa esimerkiksi henkilönrekisteröintitehtäviin ja kuljetustehtäviin. Tähän poliisivankilatyöryhmään kuului eri poliisinsektoreiden edustajia muun muassa poliisin päällystöstä, valvonta- ja hälytyssektorilta, liikennesektorilta sekä vartijoista. Kyseinen työryhmä laati asiasta raportin ja esityksen keräämiensä tietojen pohjalta, raportti valmistui 15.8.2018. Kyseinen raportti on merkitty salassa pidettäväksi, joten sen sisältöä ei hyödynnetty tässä opinnäytetyössä, muuten kuin miten siihen on viitattu julkisissa asia- ja pöytäkirjoissa.

Vantaan pääpoliisiasemalla 28.9.2018 pidetystä yhteistoimintaelimen kokouksen pöytäkirjasta ilmenee, että kyseisessä kokouksessa käsiteltiin Järvenpään poliisivankilan toimintojen siirtoa selvittävän raporttia ja esitystä sekä erään Järvenpään poliisiasemalla työskentelevän ylikonstaapelin erimielisyyslausumaa asiaan liittyen. Kokouksen pöytäkirjasta ilmenee, että poliisivankilantyöryhmä esittää Järvenpään poliisivankilan toimintojen siirtämistä muihin poliisivankiloihin, mutta toteaa että mikäli siirtoon päädytään, tulee ensin selvittää vartijoiden uudet virkapaikat, poliisivankilan ja sen toimipisteiden johtamisjärjestelmä sekä Järvenpään poliisivankilan toimintojen siirron

vaikutukset valvonta- ja hälytyssektorin, liikennepoliisisektorin ja rikostorjuntasektorin näkökulmasta. Lisäksi esityksen mukaan ennen sulkemista tulee selvittää sen vaikutukset operatiivisen tuki- ja suunnitteluyksikön ydinprosesseihin. Kokouksessa käsiteltiin myös poliisivankilan sulkemiseen jätettyä erimielisyyslausumaa ja silloinen apulaispoliisipäällikkö totesi, että erimielisyyslausumassa esitetyt asiat tulee käydä huolellisesti läpi poliisilaitoksen strategisessa johtoryhmässä.

Erimielisyyslausuma oli noin kolmen sivun mittainen ja siinä esitettiin perusteltuja näkemyksiä siitä, miksei Järvenpään poliisivankilaa tulisi sulkea. Erimielisyyslausuman alussa todettiin, että esitys sulkea poliisivankila nojaa pitkälti tulevaisuustyöryhmän loppuraporttiin, mutta kyseisen työryhmän kokoonpanossa ei ollut edustusta Järvenpään poliisiasemalta. Erimielisyyslausuman jättänyt ylikonstaapeli esitti näkemyksensä siitä, kun poliisivankila suljetaan vasteajat nousevat, joka näkyy erityisesti vuoronvaihtojen yhteydessä. Kenttäjohtajan on pidettävä 34-luokan tehtäviä odotuksella vuoronvaihdon yli, sillä muutoin A-luokan tehtävien vasteaika vaarantuisi. Lisäksi lausumassa käsiteltiin tilannetta, jossa Vantaan ja Hyvinkään poliisivankilat ovat täyttyneet ja on odotettavissa, että kiinniottoja tulisi vielä. Tämänkaltaisessa tilanteessa kiinniotetut tulisi kuljettaa Porvoon poliisivankilaan, jolloin kuljetusaikojen kasvaminen vaikuttaisi koko poliisilaitoksen kenttätoimintaan. Erimielisyyslausumassa todettiin, ettei edellä kuvattua skenaariota ole otettu huomioon tulevaisuustyöryhmän loppuraportissa, vaikka tämäkin tulisi ottaa huomioon. Lisäksi erimielisyyslausumassa esitettiin, että poliisivankilan sulkemisen myötä poliisipartioiden näkyvyys tavallisille kansalaisille vähenee, kuljetuksiin käytetyn ajan lisääntyessä. Ylikonstaapeli tarkasteli asiaa myös työhyvinvoinnin kannalta ja sen mahdollisen heikentymisen kannalta. Tehtävien määrän jakaantuessa epätasaisesti ja tehtävien sidonnaisuusajat kasvaessa työhyvinvoinnin heikentyminen voi tulla kyseeseen. Lausumassa todettiin poliisimiehien viikkoliikunnan pitämisen muuttuvan haasteelliseksi vasteaikojen noustessa. Yhteenvetona ylikonstaapeli totesi, että Senaatti-kiinteistöjen tehtävänä on tarjota sopivat tilat turvallisuusviranomaiselle, ja että turvallisuusviranomaisen määrittää itse tilojen paikan ja tarpeen. Ylikonstaapeli kertoi lausuman lopussa edustavansa kenttäjohtajia ja katsovan ettei edellytyksiä poliisivankilan sulkemiselle ole.

Päätös Järvenpään poliisivankilan toiminnoista asiakirjassa, joka on päivätty 22.2.2019 kerrotaan lisää poliisivankilan sulkemisen taustoista. "Turvallisuus" kappaleessa todettiin, että 26.9.2018 Keski-Uudenmaan pelastuslaitos on tehnyt palotarkastuksen Järvenpään virastotalolle osoitteeseen Mannilantie 26–28, jonka tiloissa sijaitisi Järvenpään poliisiasema

ja poliisivankila. Palotarkastuksessa kävi ilmi, että poliisivankilan osalta tulipalon sattuessa hengenvaaralliset olosuhteet saavutetaan noin 2-3 minuutissa ja poliisivankilan tiloissa olevat poliisilakiperusteisesti kiinniotetut päihtyneet asiakkaat ovat lukituissa tiloissa, mikä aiheuttaa erityisiä haasteita pelastamiselle. Palotarkastuksessa todettiin, ettei Järvenpään poliisivankilassa ole sammutusjärjestelmää, kuten muissa Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen poliisivankiloissa. Samassa kappaleessa todetaan, ettei Järvenpään poliisivankilaa olla peruskorjaamassa, eikä sinne ole tulossa automaattista sammutusjärjestelmää. Senaatti-kiinteistöt ilmoittivat, että kyseinen rakennus, jossa sekä poliisiasema että poliisivankila sijaitsevat, on käyttökänsä loppupäässä ja että se vaatisi perusteellisen remontoinnin kokonaisuudessaan. Senaatti-kiinteistöt esittivätkin, että poliisilaitos etsisi uuden korvaavan kiinteistön Järvenpään alueelta. Kappaleen lopussa todetaan kuitenkin, että Poliisihallitus on katsonut poliisilaitoksen tekemien laskelmien perusteella, että Itä-Uudenmaan poliisilaitokselle riittää Vantaan poliisivankilan lisäksi kaksi muuta poliisivankilaa nykyisellä käyttöasteella.

Lisäksi poliisivankilan sulkemisasiaa käytiin läpi myös eri sidosryhmien kannalta. Päätös Järvenpään poliisivankilan toiminnoista asiakirjan 3. kappaleessa todetaan, että Itä-Uudenmaan käräjäoikeuksien rakenneuudistus tulee voimaan 1.1.2019 ja että vuoden 2020 alusta vangitsemisasiat käsitellään keskitetysti Hyvinkäällä ja Vantaalla. Oikeus.fi sivustolta ilmenee, että käräjäoikeuden Järvenpään toimipaikka on lakannut toiminnasta 1.3.2020.

Lisäksi samassa asiakirjassa asiaa ruodittiin myös muiden sidosryhmien kuten Tullin, Helsingin poliisilaitoksen ja KRP:n näkökulmasta. Edellä mainitut instanssit ilmoittivat, ettei mahdollinen poliisivankilan sulkeminen vaikuta heidän toimintaansa mainittavasti.

Järvenpään poliisivankila päätettiin sulkea 31.12.2019 alkaen ilmenee päätös Järvenpään poliisivankilan toiminnoista asiakirjan 7. kappaleesta, jossa todetaan seuraavaa: "Kokonaisuuden näkökulmasta, jossa painavimpina perusteina ovat turvallisuus, sidosryhmien tarpeet, kiinteistön käytettävyys ja resurssien riittävyys päätetään, että Järvenpään poliisivankilan toiminta jatkuu entisellään vuoden 2019 loppuun seuraavasti:

1. Järvenpään poliisivankilassa säilytetään pakkokeinolakiperusteisia kiinniotettuja, pidätettyjä ja vangittuja sekä vankeusvankeja, jotka eivät ole päihtyneitä.
2. Poliisilakiperusteella kiinniotettuja päihtyneitä henkilöitä voidaan säilyttää Järvenpään poliisivankilassa, kun työvuorossa on vähintään kaksi vartijaa.

3. Järvenpään poliisivankilan käyttö lopetetaan 31.12.2019
4. Järvenpään poliisivankilan henkilöstön uudelleen sijoittuminen ratkaistaan henkilökohtaisessa YT- keskustelussa, joka suoritetaan kevään 2019 aikana.
5. Rekrytoidaan sisäisesti hallinnollinen päivittäisesimies Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen poliisivankilaan.”

Järvenpään poliisivankilan sulkemista kuitenkin haluttiin aikaistaa, siten että se suljettaisiin jo 23.9.2019 alkaen ilmenee 10.9.2019 pidetyn yhteistoimintaelimen kokouksen pöytäkirjasta. Pöytäkirjan viidennestä kappaleesta ilmenee, että Järvenpään poliisivankilan sulkemista esitetään jo 23.9.2019 alkaen. Pöytäkirjasta ilmenee, että asiasta käytiin keskustelua. Silloinen pääluottamusmies Ilari Kulmanen, kertoi että kesän 2019 aikana oli tullut huolestuttavissa määrin palautetta ja yhteydenottoja vartijoilta. Hän totesi, että tilanne edellyttää työntajalta konkreettisia toimenpiteitä. Se mitä nämä yhteydenotot ovat koskeneet ja kuinka paljon niitä on tullut, ei ilmene kyseisestä kokouspöytäkirjasta.

Sulkemispäätös ei kuitenkaan pysynyt kauaa voimassa ilmenee poliisivankilatyöryhmän esityksestä 11.10.2019. Esityksessä todettiin, että Vantaan poliisivankila suljetaan toistaiseksi alkaen 9.10.2019 sisäilmatutkimusmittausten alustavien tulosten vuoksi. Vantaan poliisivankilan sulkeminen tarkoitti, että jo kiinniotetut ja tulevat kiinniotetut siirretään muihin poliisivankiloihin. Työryhmän esityksestä ilmenee, että Järvenpään poliisivankila päätettiin avata uudelleen päihtyneiden henkilöiden säilyttämistä varten 17.10.2019 alkaen. Poliisivankilatyöryhmä teki täydentävän esityksen 15.10.2019, jossa tarkennettiin Järvenpään poliisivankilan avaamista. Siinä kerrottiin, että Järvenpään poliisivankila avataan 18.10.2019 alkaen siten, että se on auki toistaiseksi vain viikonloppuisin ja erikseen sovittavina painopisteaikoina. Täydentävässä esityksessä todettiin lisäksi, että Järvenpäässä säilytettäisiin poliisilakiperusteisesti kiinniotettuja ja lyhyt aikaista kiinniottoa vaativia rikosperusteisesti kiinniotettuja henkilöitä. Esitys hyväksyttiin Ylikomisario Petri Erosen toimesta 16.10.2019.

Kuva 2. havainnollistava aikajana sulkemisprosessin kulusta.

3.3 Järvenpään poliisivankilan sulkemisen vaikutus kuljetusmatkoihin

Ennen Järvenpään poliisivankilan sulkemista Järvenpään poliisiaseman vaikutusalueelta kiinniotetut kuljetettiin pääsääntöisesti Järvenpään poliisivankilaan. Sulkemisen jälkeen kiinniotettuja kuljetetaan joko Hyvinkään poliisivankilaan tai Vantaan poliisivankilaan. Hyvinkään poliisiasema sijaitsee Urakankatu 1 -osoitteessa. Järvenpään poliisiaseman ja Hyvinkään poliisiaseman välinen matka on Google Maps -karttapalvelun mukaan 25 kilometriä ajettua nopeinta tarjottua reittiä. Vantaan poliisivankilalle Kielotie 23 -osoitteeseen Google Maps -karttapalvelun mukaan matkaa on 26 kilometriä Järvenpään poliisiasemalta nopeinta tarjottua reittiä.

Hypoteettisesti, jos päihtynyttä henkilö koskevan tehtävän kohdehenkilö otettaisiin kiinni Keravan keskustassa, Kauppakaari 2 -osoitteessa, ja kuljetettaisiin poliisivankilaan, menisi Google Maps -karttapalvelun mukaan Järvenpään poliisiasemalle 15 minuuttia nopeinta tarjottua reittiä. Järvenpään poliisivankilan sulkemisen myötä kuljetettaisiin sama kohdehenkilö Hyvinkään poliisivankilaan Urakankatu 1 -osoitteeseen, jonne menisi Google Maps -karttapalvelun mukaan 35 minuuttia nopeinta tarjottua reittiä. Jos kiinniotettu

kuljetettaisiin Vantaan poliisivankilaan Kielotie 21 -osoitteeseen, kestäisi matkassa nopeinta tarjottua reittiä pitkin 19 minuuttia.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä kappaleessa käsitellään millä keinoilla tutkimus toteutettiin, mihin tutkimuskysymyksiin pyrimme vastaamaan, sekä miten tutkimuskysymys muodostettiin. Lisäksi kappaleessa käsiteltiin toteutusmahdollisuuksia ja tutkimusmenetelmien teoriaa.

4.1 Tutkimusongelma

Suomessa päihdekiinniottojen vuosittainen kokonaismäärä on ollut muihin pohjoismaihin verrattuna hyvin suuri. Kun Suomessa kiinniottoluvut ovat 2000-luvulla liikkuneet 100 000 kiinnioton tasolla, esimerkiksi Ruotsissa päihtyneenä poliisin säilöön joutuu keskimäärin noin 50 000 ja Tanskassa alle 5 000 henkilöä vuosittain. (Noponen, 2006, 10)

Noposen tilastojen valossa voidaan havaita, että päihtyneenä kiinniotettujen määrä on Suomessa suuri ja siten tiloja päihtyneiden kiinniottamiselle tarvitaan. Poliisivankilat ja putkat ovat olleet integraalinen osa poliisivankiloita, mihin rikoksesta epäiltyjä taikka muuten kiinniotettuja kuljetetaan. Ei ole siis ihme, miksi Järvenpään poliisivankilan sulkeutuminen nousi melkein päivittäiseksi keskustelunaiheeksi työyhteisön keskuudessa muutoksen tapahtuessa. Poliisivankilan sulkeutuminen muutti kuljettamisen rutiineja valvonta- ja hälytyssektorin henkilöstössä päivittäisellä tasolla. Tutkimuksella pyrimme selvittämään tilastojen sekä mielipidekyselyiden avulla poliisivankilan sulkemisen vaikutuksia kuljettamiseen käytetyn ajan osalta sekä henkilöstön työhyvinvoinnin ja jaksamisen kannalta.

Järvenpään poliisiaseman poliisivankila oli keskeisellä sijainnilla Järvenpäästä aloittaneille valvonta- ja hälytystoiminnan partioille, minkä takia kuljettamiseen käytetty aika koettiin lyhyeksi. Pyrimme selvittämään, kuinka paljon enemmän aikaa kuljettamiseen tosiasiallisesti kuluu, kun kiinniotetut kuljetetaan lähtökohtaisesti Hyvinkään poliisivankilaan tai Vantaan poliisivankilaan. Lisäksi halusimme selvittää, miten Järvenpään poliisiaseman valvonta- ja hälytyssektorin henkilökunta koki muutoksen.

4.2 Tutkimuskysymykset

Aiheemme voidaan jakaa kahteen keskeiseen tutkimuskysymykseen, joihin tutkimuksella pyrimme vastaamaan. Nämä tutkimuskysymykset ovat rajattuja ja yksityiskohtaisia. Tutkimuskysymykset ovat esitetty kysymysmuodossa seuraavasti:

- 1) *Onko päihtyneenä kiinniotettujen kuljettamiseen käytettyyn aikaan havaittavissa muutoksia Järvenpään poliisivankilan sulkemisen jälkeen? Jos muutoksia on havaittavissa, niin onko kuljettamiseen käytetty aika lisääntynyt vai vähentynyt ja kuinka paljon?*
- 2) *Miten Järvenpään poliisiaseman valvonta- ja hälytyssektorin henkilöstö on kokenut Järvenpään poliisivankilan sulkemisen? Mitä hyvää poliisivankilan sulkemisessa henkilöstön näkökulmasta on ollut? Mitä huonoa?*

4.2.1 Ensimmäinen tutkimuskysymys ja sen hypoteesi

Ensimmäisen kysymyksen tarkoitus on selvittää, onko ajallisia muutoksia tapahtunut 34-tehtäväluokan, eli päihtyneen henkilön, kuljettamisessa Järvenpään poliisivankilan sulkemisen jälkeen. Mikäli kuljettamiseen käytetty aika on muuttunut, niin onko se kasvanut vai vähentynyt. Tällä kysymyksellä pyrimme selvittämään vaikutuksia kenttätoiminnan arkeen. Pyrimme myös pohtimaan tuloksia myös 34-tehtäväluokkia laajemmin ja mahdollisia muita erinäisiä taloudellisia vaikutuksia, mitä muutoksesta on voinut syntyä. Nämä ovat kuitenkin rajattu tutkimuskysymysten ulkopuolelle, mutta ne ovat silti olennainen osa vaikutuksista Järvenpään poliisiaseman valvonta- ja hälytyssektorin toimintaan.

Koska Järvenpään poliisiasema sekä poliisivankila on ollut Järvenpään poliisin valvonta- ja hälytyssektorin vaikuttavan alueen keskeisellä sijainnilla, on lähtökohtaisesti kuljetusajat ja matkat olleet lyhyitä. Oletamme Järvenpään poliisivankilan sulkeutumisen jälkeen kuljetusaikojen ja matkojen kasvaneen aikaisempaan nähden, sillä välimatkat ovat kasvaneet.

4.2.2 Toinen tutkimuskysymys ja sen hypoteesi

Toisen tutkimuskysymyksen tarkoitus on selvittää henkilöstön mielipiteitä ja ajatuksia Järvenpään poliisivankilan sulkemisesta. Pyrimme selvittämään kysymyksillämme konkreettisesti, millaisia hyviä ja huonoja puolia muutos on tuonut. Näihin kysymyksiin vastausta ei pysty etsimään tilastoista, sillä kokemukset ovat pääsääntöisesti subjektiivisia.

Lisäksi pyrimme selvittämään mahdollisia kehitysehdotuksia henkilöstön näkökulmasta. Henkilöstö jakautuu kolmeen pääryhmään, jotka ovat päällystö, alipäällystö sekä miehistö. Pyrimme saamaan tutkimuksessa katsauksen kaikilta näiltä henkilöstön eri tehtävissä olevilta edustajilta.

Jo ennen opinnäytetyötutkimuksen aloittamista poliisivankilan sulkemisen muutos oli havaittavissa työilmapiirissä. Esimerkiksi valvonta- ja hälytyssektorin miehistön keskuudessa oli havaittavissa pääasiallisesti negatiivisia aatteita muutoksesta poliisivankilakäytäntöihin. Oletamme haastattelujen tuloksena ainakin miehistön puolesta poliisivankilan sulkemisen aiheuttaneen huolta sekä kritiikkiä uuteen toimintamalliin. Alipäällystöltä ja päällystöltä puolestaan oli hankalaa saada ensivaikutelmia tai ajatuksia ilman haastattelua. Uskomme, että nämä henkilöstön jäsenet kokivat muutoksia työhönsä sekä työn toteuttamiseen Järvenpään poliisivankilan sulkeutumisen takia. Uskomme kuitenkin vaikutusten analysoinnin olevan näiltä haastateltavilta syväluotaavampaa sekä analyttisempää, eikä mahdollisesti provosoitunutta taikka muutosvastaista samalla tavalla kuin miehistön aatteet olisivat.

Oletamme siis jokaisen haastateltavan henkilöstön kategorian, eli päällystön, alipäällystön ja miehistön vastaavan toisistaan poiketen. Oletamme kuitenkin yhtenäisyyttä mielipiteissä kategorioiden sisällä, eli esimerkiksi miehistön jäsenien vastaavan samalla tavalla keskenään.

4.3 Tutkimuksen menetelmät

Jouni Tuomi ja Anneli Sarajärvi kertovat teoksessaan, Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi (2018, 53), että on perinteikästä kuvata laadullisen ja määrällisen tutkimuksen suhdetta vastakkainasettelun kautta taikka kuvata laadullista tutkimusta kritiikkinä määrälliselle tutkimukselle. Tämä on osittain totta valitsemissamme tutkimusmenetelmissä opinnäytetyössämme. Halusimme tutkia tilastollista dataa, sillä sitä tarkastellessa pystyy luomaan kaikkein objektiivisimmat havainnot sekä tulkinnat. Kuitenkin poliisivankilan sulkemisen vaikutukset vaikuttavat hyvin paljon henkilöstön arkeen ja mahdollisesti työssäjaksamiseen. Tätä näkökulmaa ei pysty tilastoita tarkkailemalla selvittämään.

Opinnäytetyössä on käytetty kahta eri tutkimusmenetelmää Järvenpään poliisivankilan sulkemisen aiheuttaman mahdollisten muutosten tarkasteluun. Toinen tutkimusmenetelmä on määrällinen tutkimus eli kvantitatiivinen tutkimus. Toinen puolestaan on laadullinen

tutkimus eli kvalitatiivinen tutkimus. Nämä kaksi tutkimusmenetelmää eivät ole toisiaan poissulkevia, mutta se riippuu täysin mitä lähtökohtaisesti pyritään tutkimaan ja selvittämään, sekä millä keinoin tutkimusta lähdetään tekemään (Tuomi & Saarijärvi, 2018, 23–24). Päädyimme kahteen eri tutkimusmenetelmään, sillä toiseen tutkimuskysymykseen pystyy vastaamaan parhaiten avoimella kyselyllä. Lisäksi tähän tutkimuskysymyksen haastattelun kohderyhmä on suppea. Esimerkiksi päällystöhenkilökuntaa Järvenpään valvonta- ja hälytystoimintasektorilla, jotka tiesivät parhaiten Järvenpään kenttätoiminnasta, oli kaksi.

Kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta voidaan nimittää myös tilastolliseksi tutkimukseksi, ja sen avulla selvitetään lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyviä kysymyksiä (Heikkilä, 2014, 15). Kvantitatiivisen tutkimuksen osuus pyrkii vastaamaan ensimmäiseen tutkimuskysymykseen. Toteutimme kvantitatiivisen tutkimuksen PolStat -tietojärjestelmästä saamiemme tilastoja tarkkailemalla, analysoimalla ja tulkitsemalla. Harkitsimme myös PoliTrip -tietojärjestelmän käyttöä tilastojen keräämisessä. Päädyimme lopulta kuitenkin pelkästään PolStat -järjestelmän käyttöön, sillä Poliisihallitus käyttää kyseistä tietojärjestelmää omien tutkimustensa ja analyysiensä tekemiseen. Koimme siten PolStat -tietojärjestelmän olevan luotettavampi tiedonkeräämisessä. Tilastot saimme kerättyä poliisiorganisaatiossa toimivien PolStat -tietojärjestelmän asiantuntijoiden avustuksella.

Laadullinen tutkimus auttaa ymmärtämään tutkimuskohdetta ja selittämään sen käyttäytymisen ja päätösten syitä (Heikkilä, 2014, 15). Opinnäytetyön kvalitatiivisen tutkimuksen osuus pyrkii vastamaan toiseen tutkimuskysymykseen. Toteutimme kvalitatiivisen tutkimuksen osuuden sähköpostitse välitetyllä haastattelulomakkeella. Haastattelulomakkeita kirjoitimme kolme eri henkilöstön pääryhmille kohdennettua. Haastattelulomakkeiden sisältö on pääsääntöisesti samankaltainen toisiinsa verrattuna, mutta kysymyksiä muotoiltiin siten, että ne ovat kohdistettu kyseisen henkilöstön osa-alueen vastaajalle. Eli haastattelulomakkeita loimme päällystön henkilöstölle, alipäällystön henkilöstölle sekä miehistölle. Vastaajamäärä on sen verran vähäinen ja kyseisissä työtehtävissä työskenteleviä henkilöitä on vähäisesti, minkä takia tutkimusta ei voida luokitella kvantitatiiviseksi. Lisäksi kyselylomake toteutettiin avoimin kysymyksin, joiden vastauksia pyrimme tulkitsemaan. Kvalitatiivisen tutkimuksella pyrimme myös täydentämään mahdollisia puutteita ja ajatuksia, mitä kvantitatiivisesta osiosta saattaa syntyä.

4.4 Tutkimuksen rajaaminen

Aikaisemmin listatut kaksi tutkimuskysymystä, joihin pyrimme opinnäytetyössämme vastaamaan, ovat aiheensa osalta hyvin rajatut, vaikka tosiasiaa Järvenpään poliisivankilan sulkemisen vaikutukset ovat olleet laajemmat. Vaikutuksia on syntynyt niin valvonta- ja hälytyssektorin toiminnalle kuin rikostorjuntasektorillekin.

Päädyimme kuitenkin karsimaan tässä vaiheessa rikostutkiminnan osuuden tutkimuksesta sillä muutoin aiheestamme olisi tullut liian laaja kokonaisuus.

4.4.1 Tilastollista tutkimusta koskevat rajaukset

Kuljetuksia syntyy myös useilla eri tehtävälajin tehtävillä, kuin pelkästään päihtynyt henkilö, eli 34-lajin tehtävällä. Kuitenkin kaikkien tehtävälajien tutkiminen ja tilastojen tarkasteleminen olisi huomattavasti työläämpää, sekä työn laajuus kasvaisi liian suureksi. Lisäksi muuttujia tulisi huomattavasti paljon enemmän, jolloin työstä tulisi hyvinkin spekulatiivinen. Tämän takia päädyimme tarkkailemaan vain yhtä tehtävälajia, eli päihtyneitä henkilöitä. Valitsimme juuri tämän tehtävälajin sen takia, että siinä useimmin seuraa kuljetus. Jokaisella 34-tehtävällä kuitenkin ei kuljetusta välttämättä tapahdu.

Ajanjaksollisesti halusimme tarkkailla samoja kuukausia ennen Järvenpään sulkemista ja sulkemisen jälkeen. Ongelmaksi osoittautui kuitenkin 2020-vuodelle ajankohtainen Covid-19-pandemia. Kyseinen pandemia vaikutti Suomen normaaliin arkeen huomattavasti etenkin ravintolatoiminnan kannalta. Hallitus päätyi yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa ottamaan käyttöön valmiuslain hallinneen koronavirustilanteen takia 16.03.2020 (Hakala, 2020). Lisäksi yksityisen sektorin ravintolaliiketoimintaa määrättiin olemaan ottamatta asiakkaita asiakastiloihin 4. huhtikuuta alkaen (STT, 2020). Ravintolatoiminnan rajoituksia kevennettiin 1. kesäkuuta (Valtioneuvosto, 2020), joten päätimme valita ajanjakson, joka sijoittuisi siten, että rajoituksia olisi mahdollisimman vähän. Pohdimme, että päihtyneihin henkilöihin liittyneitä tehtäviä ei olisi yhtä paljon rajoitusten voimassaolon aikana. Valikoimme tarkkailtavaksi 2019 ja 2020 vuoden toukokuun, kesäkuun, heinäkuun ja elokuun. Myöhemmät kuukaudet vuonna 2020 eivät olleet täysin siirretty kokonaisina tietojärjestelmään, joten nämä kuukaudet olivat tilastoinnissa valmiit verrattaviksi. Tästä aikaisemmat kuukaudet olisivat liian suppeita tehtävien kannalta hallituksen asettamista rajoituksista.

4.4.2 Haastattelututkimusta koskevat rajaukset

Niin kuin aikaisemmin linjasimme, päätimme rajata rikostorjuntasektorin henkilökunnan tutkimuksen ulkopuolelle ja keskittyä vain valvonta- ja hälytyssektorin henkilökuntaan. Järvenpään valvonta- ja hälytystoiminnan sektorilla työskentelee useita henkilöitä. Päätimme kuitenkin rajata haastateltaviksi sellaiset henkilöt, jotka lähtökohtaisesti ovat olleet töissä Järvenpään poliisiasemalla poliisivankilan sulkemisen aikana. Täten haastateltavilla olisi käsitys siitä, millainen toiminta on ollut ennen poliisivankilan sulkemista ja sen jälkeen. Osa henkilöistä ovat olleet siirtyneet työtehtävissä muualle haastattelun toteutusajankohtana, mutta ovat silti pyydetty vastaamaan haastattelulomakkeeseen. Kaikki muutoksen jälkeen Järvenpään poliisiasemalle rekrytoidut henkilöt ovat rajattu tutkimuksen ulkopuolelle.

4.5 Tutkimuksen toteuttaminen ja tiedon kerääminen

Tässä kappaleessa käsittelemme sitä, miten konkreettisesti datan kerääminen toteutettiin. Molempiin tutkimuskysymyksiin käytettiin eri metodeja, miten tietoa saatiin. Pyrimme tiedon keräämisessä siihen, että tilastojen data olisi tosiasiallista ja objektiivista, sekä siihen, että haastattelujen kysymykset mahdollisimman provosoimattomia.

4.5.1 Tilastollisen tutkimuksen toteuttaminen ja tiedon kerääminen

Tilastollisen tiedon keräämisessä eteemme esittäytyi kaksi vaihtoehtoa, mistä lähteestä pyrimme dataa saamaan. Nämä lähteet olivat PoliTrip -tietojärjestelmä sekä PolStat -tietojärjestelmä. Molempiin järjestelmiin henkilökohtainen kokemuksemme on hyvin pinnallista, joten turvauduimme konsultoimaan poliisiorganisaatiossa työskenteleviä näiden tietojärjestelmien asiantuntijoita.

Päädymme hakemaan tietoa kuljetusten ajoista ja muista mahdollisista muutoksista PolStat -järjestelmästä, johtuen siitä, että Poliisihallitus käyttää samaa tietojärjestelmää omissa tilastoinneissa ja tutkimuksissa. Jotta saisimme mahdollisimmat tosiasialliset tilastotiedot järjestelmästä, kysyimme neuvoa tietojärjestelmien asiantuntijoilta, jotka tuottivat tilastot, joita lähdemme tarkkailemaan ja analysoimaan. Täten minimoimme mahdolliset virheet itse tilastojen hankinnassa. Tällöin tiedon keruu, tulosten syöttö ja käsittely tehtäisiin huolellisesti ja virheettömästi (Heikkilä, 2014).

Koimme PolStat -tietojärjestelmän olevan kaikkein luotettavin lähde sekä paras tapa saada mahdollisimman laaja otanta. Luotettavien tulosten saamiseksi on varmistettava, että otos on riittävän suuri sekä otos on edustava (Heikkilä, 2014).

4.5.2 Laadullisen tutkimuksen toteuttaminen ja tiedon kerääminen

Johtuen haastattelujen toteutuksen aikana vallinneesta koronavirustilanteesta, päädyimme suorittamaan haastattelun sähköpostitse lähetettävällä kyselylomakkeella. Lomake muokattiin vastaamaan haastateltavan työtehtävää ja roolia valvonta- ja hälytyssektorissa. Kyselylomakkeita luotiin siten kolme erillistä versioita, jotka ovat kohdennettu päällystölle, alipäällystölle sekä miehistölle, sillä vaikutukset työtehtävien toteutumiseen ovat kaikilla tasoilla olleet toisistaan eroavia.

Pyrimme kyselylomakkeessa kirjaamaan kysymykset siten, että ne tuottaisivat mahdollisimman laajoja ja monipuolisia avoimia vastauksia. Miehistön kyselylomakkeessa kysyimme seuraavat kysymykset:

1. *Miten olet kokenut Järvenpään poliisivankilan sulkemisen vaikuttaneen työtehtäviisi?*
2. *Arvio, onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut työturvallisuuteen (esim. muut partiot kuljettaa -tilassa)?*
3. *Arvio, onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut puuttumiskynnykseen kiinniotettujen osalta?*
4. *Arvio poliisivankilan sulkemisen vaikutusta työhyvinvointiisi (esim. työssä jaksaminen, viikkoliikunnan määrä ennen ja jälkeen yms.)?*
5. *Koetko yksittäisen partion toimintavalmiuden muuttuneen poliisivankilan sulkemisen myötä?*
6. *Oma mielipide ja havainnot poliisivankilan sulkemisen vaikutuksista?*

Ensimmäisellä kysymyksellä pyrimme kartoittamaan yleiset vaikutukset poliisivankilan sulkemisesta miehistön työtehtäviin. Tämän kysymyksen tarkoitus on kartoittaa yleisesti miehistön mielipiteet sekä ajatukset poliisivankilan tuomista muutoksista työtehtäviin.

Toisella kysymyksellä puolestaan pyrimme kartoittamaan mahdolliset työturvallisuuteen liittyvät muutokset poliisivankilan sulkemisen myötä. Näitä työturvallisuuteen liittyviä seikkoja on esimerkiksi mahdollisuudet saada tukipartio ovat heikentyneet, jos alueen partiot ovat kiinni kuljettamisessa.

Kolmannes kysymys koskee puuttumiskynnystä koskevia muutoksia. Halusimme selvittää, ovatko kuljetusmatkojen pituus vaikuttanut siihen, onko toimintatavat kohdatessa päihtynyt henkilö muuttuneet. Esimerkiksi kokeeko miehistö tekevnsä enemmän lähisiirtoja taikka kuljetuksia päihtyneen kotiin. Vai pyrkiikö partio enemmänkin selvittämään tehtävät muilla keinoilla, kuin kuljettamisella poliisivankilaan.

Neljäs miehistön haastattelulomakkeen kysymys koskee henkilökohtaista arviota siitä, onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut yleiseen työhyvinvointiin. Esimerkiksi pääseekö partiot yhtä useasti huoltotauoille taikka viikkoliikunnalle kuljetusten pituuksien kasvaessa.

Viides kysymys koskee yksittäisen partion toimintavalmiuden muuttumista poliisivankilan sulkemisen jälkeen. Tämän kysymyksen tarkoituksena on kartoittaa, kokeeko miehistön jäsen vaikutuksia toimintavalmiuteen, mitkä voisivat johtua poliisivankilan sulkemisesta. Onko miehistön jäsen kokenut, että ei pysty vastaanottamaan tehtäviä kuljetuksen aikana taikka matkat tehtävän kohteeseen olisivat kasvaneet poliisivankilan sulkemisen takia.

Kuudes ja viimeinen miehistön kyselylomakkeessa on kartoittaa yleinen mielipide ja antaa haastateltavalle vapaa sana avata ajatuksiaan poliisivankilan sulkemisesta. Tämän kysymyksen tarkoitus on täydentää haastattelulomaketta, jos kysymyksistä ohittaa jonkin aiheen, minkä haastateltava haluaisi ilmaista aiheeseen liittyen.

Alipäälylystön kyselylomakkeessa puolestaan kysyimme seuraavat kysymykset:

1. *Miten Järvenpään poliisivankilan sulkeminen vaikutti työtehtäviinne konkreettisesti?*
2. *Arvio, mitä hyötyjä ryhmänjohtajan/kenttäjohtajan perspektiivistä Järvenpään poliisivankilan sulkeminen antoi?*
3. *Arvio, mitä haittoja ryhmänjohtajan/kenttäjohtajan perspektiivistä Järvenpään poliisivankilan sulkeminen aiheutti?*
4. *Järvenpään ja Keravan ollessa kasvavia asuinalueita pääkaupunkiseudulla, koetteko nykyisen poliisivankilamallin olevan kestävä tulevaisuuden kannalta? Mitä muutoksia tai kehityksiä toimintaan voisi tehdä?*
5. *Onko mitään muuta kommentoitavaa tai lausuttavaa koskien Järvenpään poliisivankilan sulkemista ja sen aiheuttamia vaikutuksia valvonta- ja hälytyssektorille?*

Ensimmäisen kysymyksen tarkoitus on kartoittaa yleisesti vaikutuksia samalla tavalla, kuin miehistön kyselylomakkeessa. Toisen kysymyksessä kuitenkin korostuu tehtävien

erilaaisuus miehistön ja alipäällystön välillä. Kysymyksen tarkoituksena on tarkentaa hyötyjä mitä alipäällystön näkökulmasta poliisivankilan sulkemisesta on voinut syntyä. Kolmas kysymys puolestaan on vastakkainasettelu toisen kysymyksen kanssa, sillä kolmannen kysymyksen tarkoitus on kartoittaa poliisivankilan sulkemisen luomia mahdollisia haittoja alipäällystön näkökulmasta.

Poiketen miehistön kyselylomakkeesta, neljäs kysymys koskee poliisivankilan nykyistä toimintamallia ja tulevaisuuden näkymiä. Kysymyksen tarkoituksena on alipäällystön perspektiivistä selventää ja kartoittaa, onko nykyinen muuttunut poliisivankilan toimintamalli kestävä tulevaisuuden kannalta.

Viidennes kysymys pyrkii täydentämään haastateltavalta sellaisia näkökulmia, mihin aikaisemmat kysymykset eivät välttämättä vastanneet. Tämä kysymys on toistuva täydentävä kysymys, joka toistuu kaikissa lomakkeissa niin päällystölle kuin miehistöllekin.

Päällystön kyselylomakkeessa kysyimme seuraavat kysymykset:

1. *Miten Järvenpään poliisivankilan sulkeminen vaikutti työtehtäviinne konkreettisesti?*
2. *Arvio, mitä hyötyjä yleisjohtajan perspektiivistä Järvenpään poliisivankilan sulkeminen antoi?*
3. *Arvio, mitä haittoja yleisjohtajan perspektiivistä Järvenpään poliisivankilan sulkeminen aiheutti?*
4. *Järvenpään ja Keravan ollessa kasvavia asuinalueita pääkaupunkiseudulla, koetteko nykyisen poliisivankilamallin olevan kestävä tulevaisuuden kannalta? Mitä muutoksia tai kehityksiä toimintaan voisi tehdä?*
5. *Onko mitään muuta kommentoitavaa tai lausuttavaa koskien Järvenpään poliisivankilan sulkemista ja sen aiheuttamia vaikutuksia valvonta- ja hälytyssektorille?*

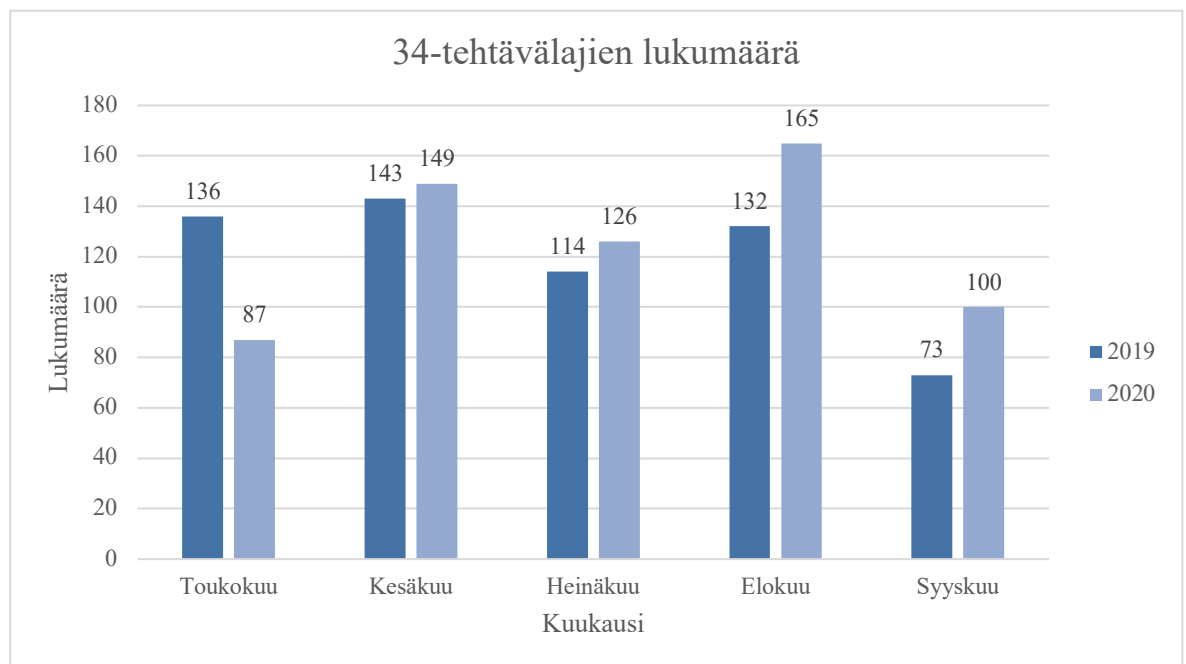
Päällystölle suunnatussa haastattelulomakkeessa kysymykset ovat identiteettisiä alipäällystölle kohdistetun haastattelulomakkeen kanssa lukuun ottamatta yleisjohtajan perspektiiviä. Alipäällystöltä tiedusteltiin puolestaan kenttäjohtajan ja ryhmänjohtajan näkökulmasta. Näitä pieniä näkökulmapoikkeamia huomioimatta lomakkeet ja kysymykset ovat sisällöltään samankaltaiset.

5 TILASTOLLISET TUTKIMUSTULOKSET

Tässä kappaleessa käsitellään ja esitetään PolStat -tietojärjestelmästä kerättyä dataa koskien muun muassa kuljetuksiin käytettyä aikaa ja muita tilastotietoja, millä voi olla yhteys Järvenpään poliisivankilan sulkemiseen. Tilastot ovat kerätty Poliisiorganisaatiossa työskennelleiden tietojärjestelmäasiantuntijoiden avustuksella. Kaikki tarkasteltavat tilastot ovat otettu 2019 ja 2020 vuosien toukokuulta, kesäkuulta, heinäkuulta, elokuulta sekä syyskuulta. Tarkasteltavat alueet ovat olleet Järvenpään, Tuusulan sekä Keravan kunnat.

5.1 Päähtyneisiin henkilöihin liittyvien tehtävien lukumäärä

Ennen kuin varsinaista kuljetusaikojä 34-tehtävissä pystyisi aloittaa tulkitsemaan numeraalisella tasolla, tulee aluksi selvittää, onko kyseisiä tehtäviä valikoiduilla kuukausilla ollut yhtä paljon. Jos tehtävien lukumäärät olisivat toisistaan hyvin eroavia, on nämä otettava huomioon, ennen kuin keskiarvollisia vertailuja voitaisiin tehdä. Muuten, jos lukumäärän arvot eli tehtävämäärät eroaisivat, vähemmän tehtävämäärän keskiarvo olisi vähäisen määrän takia poikkeava todellisuudesta.

Taulukko 2. 34-tehtävälajin tehtävämäärät tarkasteltavilta kuukausilta. Lähde: PolStat-tietojärjestelmä.

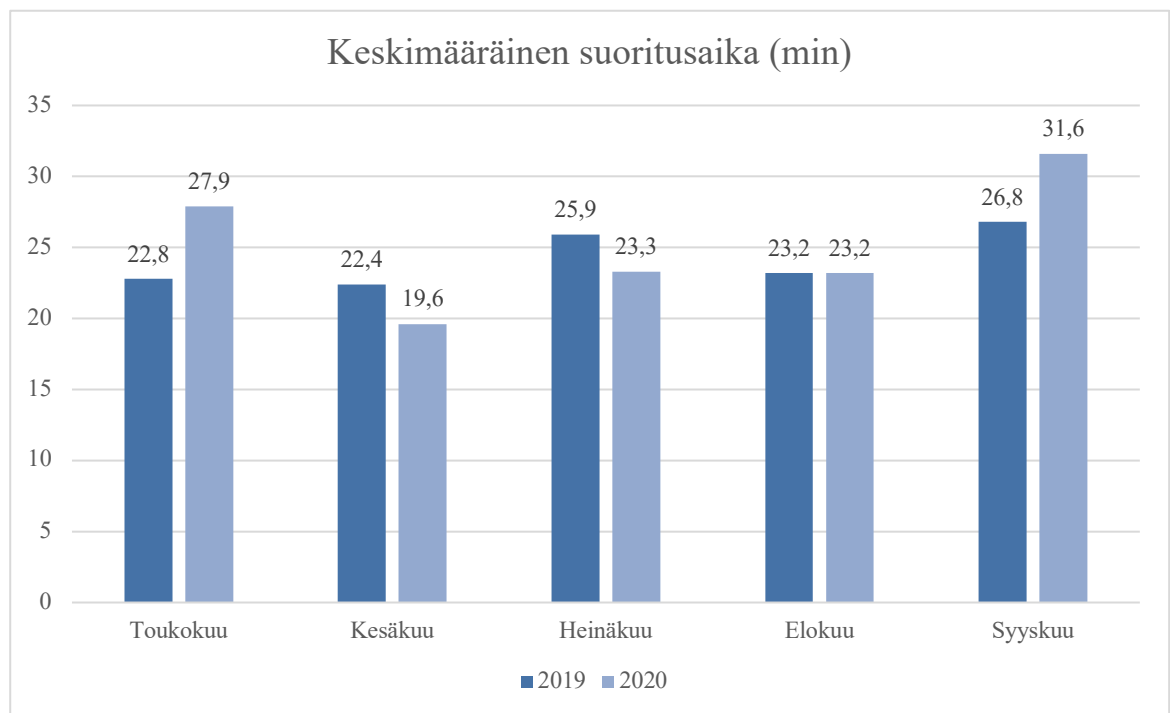
Taulukossa 2 on havainnollistettu pylväsdiagrammissa vuoden 2019 ja vuoden 2020 toukokuun, kesäkuun, heinäkuun, elokuun ja syyskuun päähtyneitä henkilöitä koskeneet tehtävät Keravan, Tuusulan sekä Järvenpään alueelta. Yllä olevasta taulukosta voi huomata, että toukokuusta syyskuuhun päähtyneiden henkilöiden tehtävämäärät ovat pysyneet

suhteellisen verrattavissa lukuun ottamatta toukokuuta. Koska tarkastelukuukaudet ovat olleet pääpuolisoin verrattavissa keskenään, voidaan keskiarvojakin pitää verrattavina. Yhteensä vuonna 2019 päähtyneihin henkilöihin liittyviä tehtäviä tarkkailuun valikoituina kuukausina oli 598. Vuonna 2020 puolestaan samalla määritetyllä ajanjaksolla saman kategorian tehtäviä oli 627.

5.2 Keskimääräinen suoritus aika minuutteina

Seuraava olennainen data mitä, voitaisiin valikoiduilta kuukausilta vertailla, on keskimääräinen suoritus aika. Tämä tieto kertoo sen, kuinka kauan minuutteina yksittäisellä partiolla on kestänyt 34-tehtävälajin tehtävällä.

Minuuttimäärä on saatu laskemalla kokonainen kulunut minuuttimäärä yhteen ja jakamalla se tehtävien määrällä. Tätä kutsutaan aritmeettiseksi keskiarvoksi, mikä on tilastotieteen käytetyin keskiluku (Tilastokeskus, Aritmeettinen keskiarvo, 2020).

Taulukko 3. 34-tehtävälajin keskimääräinen suoritus aika minuutteina. Lähde: PolStat - tietojärjestelmä.

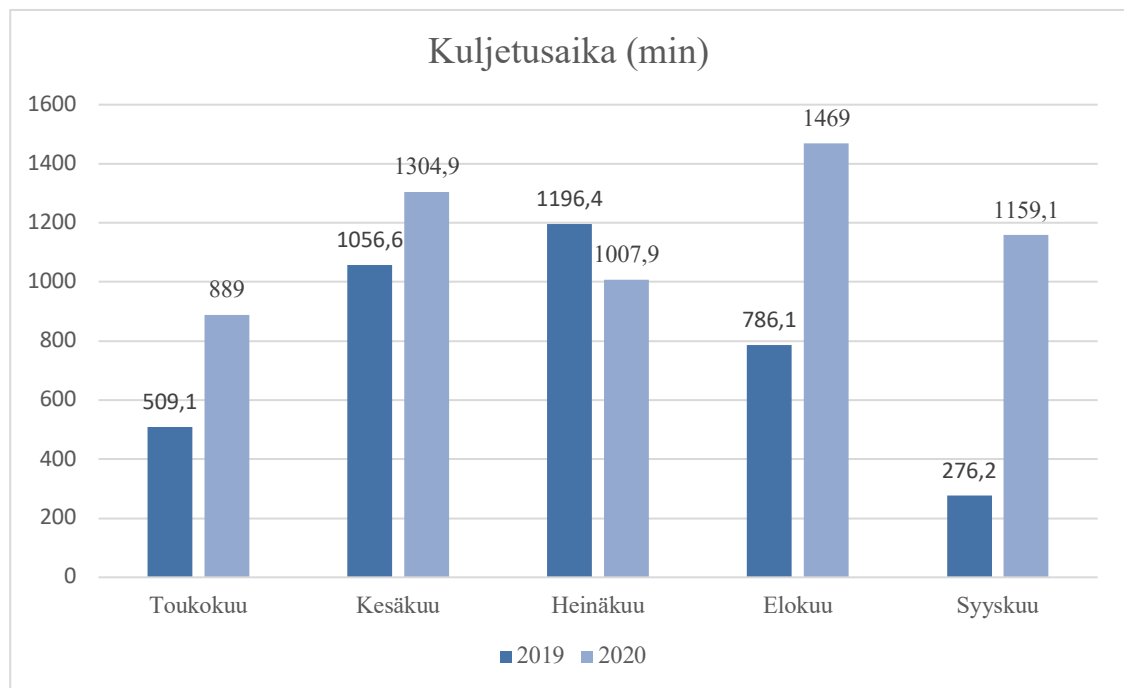
Yllä olevassa tilastossa 3 esitetään 2019 ja 2020 vuosien keskimääräiset suoritusajat minuutteina tarkastelukuukausien osalta. Toukokuun osalta on havaittavissa 2020 vuonna 5,1 minuutin kasvu edelliseen vuoteen nähden. Kesäkuussa puolestaan 2019 vuonna tehtävien suorituksessa kului 2,8 minuuttia enemmän kuin 2020 vuonna. Heinäkuussa 2019

vuonna tehtävien suorittamisessa kului 2,6 minuuttia enemmän kuin vuonna 2020. Elokuussa keskiarvolliset suoritusajat ovat yhtä suuret. Syyskuussa vuonna 2020 suorittamisessa kului 4,8 minuuttia enemmän kuin 2019.

Tilastossa ei näiden kuukausien osalta ole havaittavissa toistuvaa kaavaa ajallisesti. Kumpikaan vuosi ei ole jokaisen kuukauden osalta ollut suurempi kuin toinen, vaan suoritusajojen keskiarvot ovat vaihdelleet.

5.3 Kuljetusajat minuutteina

Seuraavassa taulukossa 4 tarkkaillaan kokonaisuutena kulunutta aikaa, mitä päihtyneeseen henkilöön liittyvällä tehtävällä on käytetty kuljetuksen suorittamiseen. Aina kun partio aktivoi kuljettaa -statuksen poliisin kenttäjärjestelmässä, tieto kuljettamisesta tallentuu PoliTrip -tietojärjestelmään ja myöhemmin PolStat -tietojärjestelmään. Täten saadaan kerättyä kokonainen tilastointi siitä, kuinka kauan kuljetuksiin minäkin kuukautena on käytetty.

Taulukko 4. 34-tehtävälajin tehtävissä käytetyn ajan kokonaismäärä minuutteina. Lähde: PolStat -tietojärjestelmä.

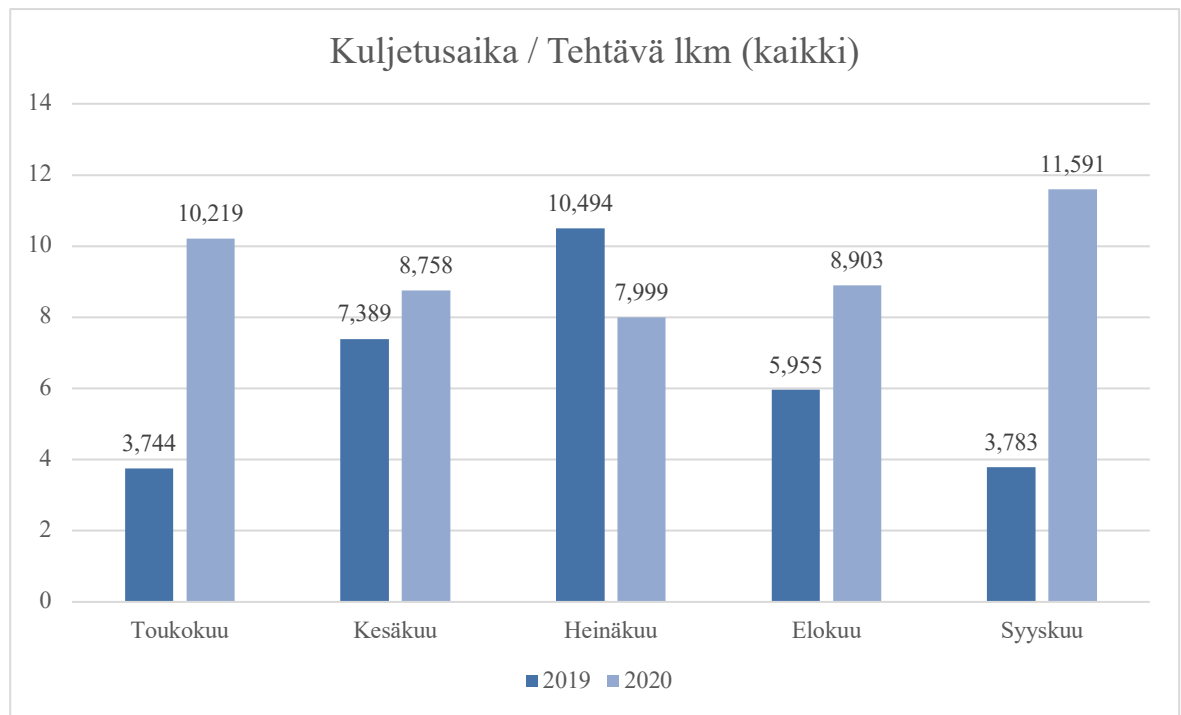
Toukokuussa käytetty kuljetusaika on suurempi vuonna 2020 kuin vuonna 2019. Tämä on mielenkiintoinen huomio, sillä toukokuussa 2019 päihtyneisiin liittyviä tehtäviä oli 49 enemmän kuin vuonna 2020. Tämä tarkoittaa sitä, että vaikka toukokuussa 2019 tehtäviä oli enemmän, kuljettamiseen käytetty aika oli huomattavasti vähäisempi.

Kesäkuussa puolestaan 2019 vuonna kuljetuksiin käytetty aika oli kaksinkertainen 2019 vuoden toukokuuhun nähden. Vuonna 2020 kuljetuksiin käytetty aika oli noin 250 minuuttia enemmän kuin aikaisemman vuoden kesäkuussa.

Ainoa kuukausi vuonna 2019, jossa kuljetuksiin kului kokonaisuudessa enemmän aikaa kuin vuonna 2020, on heinäkuu. Heinäkuussa 2019 kuljetuksiin kuului 1196,4 minuuttia kun taas 2020 heinäkuussa kuljetuksiin kului 1007,9 minuuttia. Heinäkuu vuonna 2019 tarkasteltavien kuukausien osalta oli niin sanotusti huippukuukausi kuljetusten ajan käytön osalta. Tämän jälkeen kuljetusten määrä väheni huomattavasti elokuuhun nähden ja vielä enemmän syyskuuhun edetessä. Vuonna 2020 elokuuhun edetessä kuljetuksiin käytetty aika oli lähes kaksinkertainen vuoteen 2019 verrattuna ja syyskuussa aikaa kuljetuksiin käytettiin melkein nelinkertaisesti. Tehtävämäärä oli elokuussa 33 tehtävää enemmän vuonna 2020 aikaisempaan vuoteen nähden ja syyskuussa 27 tehtävää enemmän vuoteen 2019 nähden.

5.4 Kuljetusajan ja tehtävälukumäärän keskiarvo

Viimeinen tarkasteltava tilastointi koskee kuljetukseen käytetyn kokonaisajan ja tehtävälukumäärän keskiarvoa. Tämä keskiarvo antaa ajallisen määreen, kuinka kauan kuljetuksiin on käytetty aikaa jokaista tehtävää kohden. Tässä arvossa on huomioitava, että tämä ei kuvaa yksittäiseen kuljetukseen käytettyä aikaa, sillä kaikissa tehtävissä ei tule kuljetuksia. Arvo kuitenkin ottaa keskiarvoon huomioon tehtävät, joissa kuljetuksia ei synny alentaen kuljetuksiin käytettyä minuuttimäärää. Tätä lukua on siis hyvä käyttää suhdelukuna verrattaessa kahden eri vuoden kuljetuksia ja niiden ajankäyttöä.

Taulukko 5. 34-tehtävälajin tehtävissä käytetyn kokonaisajan ja tehtävien määrän suhdeluku. Lähde: PolStat -tietojärjestelmä.

Kuukausikohtaista suhdelukua vertaillen voi huomata, että vuonna 2020 yksittäistä 34-tehtävälajia kohtaan on käytetty enemmän aikaa pois lukien heinäkuun. Isoimmat muutokset ovat havaittavissa 2020 vuoden toukokuussa ja syyskuussa, joissa ajankäyttö tehtävää kohtaan on noin kolminkertainen verrattuna 2019 vuoden samoihin kuukausiin. Tarkasteltavien kuukausien osalta kuljetusaikojen ja tehtävälukumäärän suhde oli noin 6,395 vuonna 2019. Vuonna 2020 tämä suhdeluku tarkasteltavien kuukausien osalta oli puolestaan 9,298. Koska kyseessä on suhdeluku, voi näiden kahden tarkasteltavien kuukausien suhdeluvun muuttaa prosenteiksi ja tarkastella muutosta prosentteina. Yksittäistä tehtävää kohtaan kuljetuksiin käytetty aika on kasvanut vuoteen 2019 verrattuna 45,4 % pyöristettynä yhden desimaalin tarkkuudella.

5.5 Taulukoiden arvojen muutokset 2019 vuoden ja 2020 välillä

Alla olevassa taulukossa havainnollistetaan lyhyesti muutokset kaikista aikaisemmin tarkastelluista arvoista 2019 vuoden ja 2020 vuoden välillä. Tämä auttaa selventämään yhteenlaskettujen summien erotukset, jolloin voidaan havainnollistaa vuosien väliset erot parhaiten.

Tilastoarvojen muutokset 2019 vuoden tarkastelluista kuukausista vuoden 2020 tarkasteltuihin kuukausiin.	
34-tehtävien lukumäärä	+29
Keskimääräinen suoritus aika (min)	+0,5
Kuljetusaika (min)	+2005,7
Kuljetusaika / Tehtävä lkm (kaikki)	+2,9

Taulukko 6. Aikaisemmissa taulukoissa ilmaistujen yhteenlaskettujen arvojen erot vuoden 2019 ja 2020 välillä. Lähde: PolStat -tietojärjestelmä

Yllä olevasta taulukosta 6 huomaa, että kaikissa päihtyneeseen henkilöön liittyvissä tehtävissä on havaittavissa kasvua kahden tarkastellun vuoden välillä. 34-tehtävien kokonaislukumäärä ei ole merkitsevä tarkasteltaessa poliisivankilan sulkemisen vaikutuksia. Se on kuitenkin merkitsevää sen suhteen, kuinka monta kuljetusta mahdollisesti on näiden tehtävien johdosta syntynyt.

Keskimääräinen suoritus aika tehtävän vastaanottamisesta sen suorittamiseen asti on kasvanut noin puolella minuutilla. Tämä tilasto koskee jokaista 34-lajin tehtävää, eli myös niitä mistä ei synny kuljetusta.

Kokonainen ajallinen määrä, mitä kuljetuksiin on käytetty, kasvoi 2005,7 minuutilla. Tämä tieto on tutkimuksen kannalta tärkeää, sillä tehtävämäärä ei ollut muuttunut suuresti. Silti kuljetuksiin käytetty aika oli kasvanut huomattavasti.

Kuljetusajan suhde tehtävien määrään nähden oli kasvanut 2,9 minuuttia jokaista tehtävää kohden. Kasvu on prosenttiyksikköinä ollut 45,4 %, eli suuri muutos aikaisempaan kuljetusten aikaan nähden. Tässä on huomioitava kuitenkin, että jokaisella tehtävällä ei kuljetusta ole syntynyt, joten arvo ei kerro sitä, kuinka kauan yhteen kuljetukseen tosiasiallisesti menee. Sen sijaan arvo kertoo ajan käytön, jos jokaisella tehtävällä olisi kuljetus syntynyt. Tutkimuksen tarkentamiseksi olisimme tarvinneet suhdeluvun, jossa kuljetuksiin käytettyä kokonaisaika jaettaisiin vain sellaisiin 34-lajin tehtäviin, joissa on kuljetus suoritettu. Tämä loisi uuden suhdeluvun, mikä vertaisi tarkalleen kuljetusten ajankäytön muutosta tarkasti.

6 HENKILÖSTÖN NÄKEMYKSET

Opinnäytetyötä tehdessämme haastattelimme Järvenpään poliisiasemalla valvonta- ja hälytyssektorilla työskenteleviä poliiseja. Haastattelimme kahta päällystön edustajaa, neljää alipäällystön edustajaa ja neljää miehistön edustajaa. Jokaisella haastateltavalla oli kokemusta työskentelystä poliisivankilan ollessa vielä auki sekä sen sulkemisen jälkeen. Haastateltavien nimet jätettiin pois tästä opinnäytetyöstä. Kaikki haastattelut toteutettiin sähköpostitse.

6.1 Järvenpään poliisivankilan sulkeminen päällystön näkökulmasta

Haastateltavaksi valikoitui kaksi Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella työskentelevää komisariota, joilla kummallakin on pitkä poliisiura takana. Molemmat ovat toimineet ennen ja jälkeen poliisivankilan sulkemisen yleisjohtajana Itä-uudenmaan poliisilaitoksen alueella. Esitimme kummallekin haastateltavalle viisi avointa kysymystä liittyen poliisivankilan sulkemisen vaikutuksiin yleisjohtajan näkökulmasta. Tässä kappaleessa käydään kysymykset ja niiden vastaukset läpi.

6.1.1 Ensimmäinen kysymys

Haastattelulomakkeen ensimmäinen kysymys oli seuraava: *Miten Järvenpään poliisivankilan sulkeminen vaikutti työtehtäviinne konkreettisesti?*

Haastateltava 1. oli työskennellyt työryhmässä, joka selvitti Järvenpään poliisivankilan toimintojen siirtämistä. Varsinaisen Järvenpään poliisivankilan sulkemisen jälkeen hän kertoi, että yleisjohtajana työskennellessä täytyi hahmottaa uusi tilanne ja päättää tarvittaessa, minne kiinniotettuja sijoitettaisiin. Lisäksi hän kertoi, että vartijoiden työkuorman ja työturvallisuuteen liittyviä näkökulmia tuli arvioida muuttuneessa tilanteessa. Resursseja kohdentaessa tuli yleisjohtajana huomioida, että Järvenpään poliisipartiot ajavat pohjoisella kenttäjohtoalueella eniten tehtäviä sekä se että muuttuneessa tilanteessa Järvenpään poliisipartiot ovat sidoksissa kuljetustehtävillä aiempaa enemmän. Lisäksi hän kertoo, että poliisivankilan sulkeminen vaikutti aluksi myös siihen, että Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden istunnot Järvenpään toimipisteessä oli suunniteltava eri tavalla poliisivankilan ollessa suljettu. Hän kuitenkin toteaa, ettei nykyisin asiaa tarvitse enää suunnitella sillä käräjäoikeuden istunnot Järvenpäässä ovat loppuneet.

Haastateltava 2 toteaa, että poliisivankilan sulkeminen on aiheuttanut resurssien sidonnaisuuden keskittymisen entistä enemmän kuljetuksiin. Hän kertoo, että tämä on näkynyt YJT-valvonnan vähentymisenä kiireisillä ajankohdilla.

6.1.2 Toinen kysymys

Haastattelulomakkeen toinen kysymys oli seuraava: *Arvio, mitä hyötyjä yleisjohtajan perspektiivistä Järvenpään poliisivankilan sulkeminen antoi?*

Haastateltava 1 toteaa vastauksessaan: *“Resurssien kohdentaminen Hyvinkään poliisivankilaan mahdollisti turvallisemman työskentelyn Hyvinkään poliisiaseman poliisivankilassa. Järvenpään poliisivankilan tilat olivat vanhat ja paloturvallisuudeltaan puutteelliset. Vastuukysymysten ja resursoinnin kannalta on hyvä, ettei kyseisiä tiloja käytetä kiinniotettujen säilyttämiseen. Rakenteellisten puutteellisuuksien vuoksi Järvenpään poliisivankila kulutti resurssia suhteessa eniten IU poliisivankiloista.”*

Haastateltava 2 totesi, ettei äkkiseltään keksi mitään hyötyjä mitä poliisivankilan sulkeminen olisi tuonut.

6.1.3 Kolmas kysymys

Haastattelulomakkeen kolmas kysymys oli seuraava: *Arvio, mitä haittoja yleisjohtajan perspektiivistä Järvenpään poliisivankilan sulkeminen aiheutti?*

Haastateltava 1 kertoi vastauksessaan, että Järvenpään alueen partioresurssin riittävyyteen tuli kiinnittää erityistä huomiota, mitä nyt ei voi varsinaisesti haitaksi sanoa vaan asiaksi, jota on osattava johtaa yhdessä kenttäjohtajien kanssa. Toimintavalmiusajat kasvoivat Järvenpään alueella, mutta myös muilla IU alueilla on tapahtunut kasvua.

Haastateltava 2 totesi vastauksessaan, että poliisivankilan sulkeminen aiheutti partioiden sitoutumisen kuljetustehtäville pidemmiksi ajoiksi kuin aiemmin. Lisäksi hän nosti vastauksessaan esille, että pahimmillaan poliisivankilan sulkeminen muuttaa poliisilakiperusteisesti kiinniotettujen kiinniottokynnystä korkeammalle tasolle.

6.1.4 Neljäs kysymys

Haastattelulomakkeen neljäs kysymys oli seuraava: *Järvenpään ja Keravan ollessa kasvavia asuinalueita pääkaupunkiseudulla, koetteko nykyisen poliisivankilamallin olevan kestävä tulevaisuuden kannalta? Mitä muutoksia tai kehityksiä toimintaan voisi tehdä?*

Haastateltava 1 vastasi seuraavasti: ”*Riippuu vähän siitä, millä aikajänteellä asiaa tarkastellaan. Nykyinen malli (3 poliisivankilaa) ei ole järkevä, vaan toiminta tulisi keskittää kahteen poliisivankilaan riittävine resursseineen. Myös henkilöstön jaksamisen kannalta olisi tärkeää, että työvuorosuunnittelu voitaisiin rakentaa riittävien resurssien varaan. Päähtyneille tulisi olla selviämisasemat, mikä vapauttaisi vartijaresurssia muuhun käyttöön. Poliisivankilan sijainti Hyvinkäällä ei ole alueeseen nähden optimaalinen, huomioiden asiakas- ja tehtävämäärät. Vantaan uusi tuleva poliisivankila ja selviämisasema ovat hyvinkin perustellut. Hyvinkään poliisivankilaa voidaan tuskin lakkauttaa ja perustaa uutta jonnekin muualle IU alueelle, mutta jos olisi mahdollista riippumatta mistään muusta ulkoisesta seikasta, toisen poliisivankilan tulisi sijaita Järvenpää/Kerava –alueella pääradan läheisyydessä.*”

Haastateltava 2 vastasi seuraavasti: “*Järvenpään, Tuusulan ja Keravan alue on jatkuvasti kehittyvää radanvarsiseutua, joka on myös muuttovoitto aluetta. Pidemmällä aikajänteellä asia tulisi tarkastella myös tästä näkökulmasta, miten me pystymme poliisilaitoksena turvaamaan poliisipalvelut ja resurssien riittävyyden tällä alueella. Poliisiasemat ovat rakentuneet pitkälti 1970- tai 1980- luvulla nykyisille paikoille, ovatko nämä asemat nykyisin oikeilla paikoilla.*”

6.1.5 Viides kysymys

Haastattelulomakkeen viides kysymys oli seuraava: *Onko mitään muuta kommentoitavaa tai lausuttavaa koskien Järvenpään poliisivankilan sulkemista ja sen aiheuttamia vaikutuksia valvonta- ja hälytyssektorille?*

Haastateltava 1 totesi vastauksessaan, että kun ottaa huomioon kaikki seikat, mitä on tuotu esille poliisivankilatyöryhmän työskentelyssä, Järvenpään poliisivankilan sulkeminen oli ainoa järkevä vaihtoehto vallinneessa tilanteessa. Hän toteaa, että valvonta- ja hälytystoimintasektorin olisi pitänyt kyetä reagoimaan nopeammin yhdessä liikennesektorin kanssa Järvenpään alueen hälytystehtävien hoitamiseksi huomioiden muuttuneet kiinniotettujen kuljetusmatkat. Hän kertoo, että päätöksenteko ja yhteisen näkemyksen muodostaminen asiassa kesti liian pitkään. Lopuksi hän toteaa vastauksessaan, että Järvenpään poliisivankilan valvomosta hoidettiin kiinteistöön liittyviä tehtäviä, joista olisi pitänyt ottaa kokonaisvastuu välittömästi poliisivankilan sulkemisen jälkeen, mutta näin ei kuitenkaan tapahtunut vaan huolto ja muiden asioiden hoitaminen jäi osin vajaaksi, joka on aiheuttanut kenttähenkilöstölle päänvaivaa.

Haastateltava 2 toteaa vastauksessaan, että olisi hyvä tarkastella tilastojen valossa kuinka paljon muutos on vaikuttanut poliisipartioiden tehtäväsidoonaisuusajoihin, sekä sitä onko vaikutusta tapahtunut kiinniotettujen määrissä Keravan, Järvenpään ja Etelä-Tuusulan alueilla. Lisäksi hän toteaa vastauksen lopuksi mahdollisena kehittämisaikatuksena, että mikäli tilastot antavat tukea, olisiko järkevää pitää Järvenpään poliisivankilaa auki painopisteaikoina esimerkiksi perjantai - sunnuntai välisinä aikoina.

6.2 Järvenpään poliisivankilan sulkeminen ali-päällystön näkökulmasta

Haastateltaviksi valikoitui Järvenpään poliisiaseman ryhmänjohtajan asemassa toimivia henkilöitä. Kaikki haastateltaviksi valikoidut olivat ryhmänjohtajan ja alipäällystön tehtävissä ennen Järvenpään poliisivankilan sulkemista ja sen jälkeen. Lähetimme haastattelulomakkeen viidelle ryhmänjohtajalle, joista vastasi neljä.

6.2.1 Ensimmäinen kysymys

Haastattelulomakkeen ensimmäinen kysymys alipäällystölle oli seuraava: *Miten Järvenpään poliisivankilan sulkeminen vaikutti työtehtäviinne konkreettisesti?*

Ensimmäiseksi huolenaiheeksi alipäällystön keskuudessa nousi vaikutukset hälytystehtävien hoitamiseen ja hälytysvalmiuteen kasvaneiden kuljetusaikojen takia. Kolme neljästä haastateltavasta kertoi, että tehtäväsidoonaisuus on kasvanut kuljetusten kasvamisen myötä. Yksi haastateltava kertoi seuraavasti: *”Eniten se (poliisivankilan sulkeminen) vaikutti hälytysvalmiuteen, kun tehtäväsidoonaisuus lisääntyi pitkien kuljetusten vuoksi. Tietenkin myös työturvallisuus heikkeni, koska tukipartiota ei ole enää samalla tapaa saatavissa. Myös ns. paikkokeikat lisääntyivät, sillä kuljetusten sijaan partiot hoitavat tehtäviä poistamalla henkilö paikalta tai muuten puhumalla ja silloin tällöin häiriö uusiutuu.”*

Toinen vaikutus, mikä nousi kahden haastateltavan keskuudessa, on puuttumiskynnyksen ja kohdehenkilön kiinniottokynnyksen muuttuminen poliisivankilan sulkemisen myötä. Niin kuin aikaisemmassa lainauksessa kerrottiin, kuljetusten sijaan partiot hoitavat tehtäviä muilla keinoilla kuin kuljetuksilla, jolloin on mahdollista, että samoja henkilöitä koskevat tehtävät toistuvat vuoron aikana. Yksi haastateltava kertoi, että kiinniottokynnys nousee, jolloin partiot eivät pyri kiinniottoihin, jolloin poliisin toiminta ei ole yhtä tehokasta kuin aikaisemmin.

Yksi huomio kenttäjohtajan työtehtävien näkökulmasta oli se, että muutoksen jälkeen jatkuvasti täytyy seurata alueen partioresursseja sekä siirtää partioita hälytysalueiden välillä johtuen partioiden sidonnaisuuksista kuljetuksiin. ”Tehtäviä joutuu aktiivisesti priorisoimaan, koska ei voi olla sellaista tilannetta, että kaikki Järvenpään partiot kuljettavat tai palaavat. Sinänsä se kuuluu työnkuvaan, mutta se poikkeaa kenttäjohtoalueen muista hälytysalueista” kertoi yksi haastateltavista.

6.2.2 Toinen kysymys

Haastattelulomakkeen toinen kysymys alipäällystölle oli seuraava: *Arvio, mitä hyötyjä ryhmänjohtajan/kenttäjohtajan perspektiivistä Järvenpään poliisivankilan sulkeminen antoi?*

Yhdeksi hyödyksi nousi se, että käräjäoikeuden siirtyessä Järvenpäästä, ei valvonta- ja hälytyssektorin tarvitse olla läsnä käräjäoikeudessa vartioimassa. Tämä säästää aikaresurssia ja työvoimaa hoitamaan hälytystehtäviä sekä muita valvonta- ja hälytystoiminnan tehtäviä. Lisäksi putkatilojen vartiointi poistui valvonta- ja hälytystoiminnan tehtävistä, eikä kiinniotettuja tarvitse käydä kuljettamassa esimerkiksi terveyskeskuksiin.

Yleisesti vastaajien kesken ei hyötyjä poliisivankilan sulkemisesta noussut esiin, mutta yksi haastateltava kehotti tarkastelemaan kokonaiskuvaa koko poliisilaitoksen pitkäjänteisestä strategiasta ja resursoinnista. Tämä haastateltava kertoi, että vaikka sulkeminen aiheuttaa tehtävien tasolta närkästymisiä, on muutokset osana jatkuvaa kehittymistä niin tilojen kuin toiminnan suhteen.

6.2.3 Kolmas kysymys

Haastattelulomakkeen kolmas kysymys alipäällystölle oli seuraava: *Arvio, mitä haittoja ryhmänjohtajan/kenttäjohtajan perspektiivistä Järvenpään poliisivankilan sulkeminen aiheutti?*

Yksi haitta, minkä kaksi haastateltavista nosti esille, on se, että kenttäjohtajana Järvenpäässä joutuu keskittymään enemmän tehtävien suorittamiseen muita hälytysalueita enemmän muutoksen myötä, sillä tehtäväsidonnaisuus rajoittaa vapaana olevien partioiden määrää. Tämä aiheuttaa vaikeuksia keskittyä enemmän kenttäjohtajan omiin tehtäviin. Haastateltavat kokivat ensimmäisessä kysymyksessä käytyjen konkreettisten vaikutusten kategorisoituvan myös haittoihin. Konkreettiset muutokset ovat kolmen haastateltavan mielestä olleet negatiivisävyisiä.

Lisäksi yhdeksi haitaksi haastateltava kertoi sen, että Järvenpään poliisiasemalla ei saa enää poliisivankilan vartijoilta tukea joihinkin työtehtäviin heidän sijoittuessa uusille työpisteille. Tukitoimia kuitenkin ei täsmennetty sen tarkemmin, mitä nämä olisivat.

Lisäksi yksi haastateltavista kertoi, että liikennevalvonta, jalkautumisen määrä sekä muut ennaltaehkäisevät toiminnot ovat kokeneet muutoksen poliisivankilan sulkeuduttua ja eroavat muihin hälytysalueiden mahdollisuuksiin toteuttaa kyseisiä toimintoja.

6.2.4 Neljäs kysymys

Haastattelulomakkeen neljäs kysymys alipäällystölle oli seuraava: *Järvenpään ja Keravan ollessa kasvavia asuinalueita pääkaupunkiseudulla, koetteko nykyisen poliisivankilamallin olevan kestävä tulevaisuuden kannalta? Mitä muutoksia tai kehityksiä toimintaan voisi tehdä?*

Kaksi neljästä haastateltavasta kertoi, että nykyinen toimintamalli ei ole kestävä, ja että muutoksia toiminnalle olisi hyvä löytää. Yksi haastateltava kuitenkin kehotti katsomaan isompaa poliisilaitoksen kuvaa ja tulevaisuuden suunnittelua. Nykyinen malli ei välttämättä ole pitkällä tähtäimellä toimiva, mutta tarkoituksena ei myöskään välttämättä ole sitä pitää tällaisena lopullisesti.

Kehitysehdotus, minkä yksi haastateltavista nosti esille, on partioresurssien lisääminen kompensoimaan tehtäväsidonnaisuuden kasvamista. Täten kuljetuksissa kiinni olevat partiot voisivat toimia rauhallisesti ilman painetta siitä, että hälytysalueelle jäisi vain yksi partio hoitamaan hälytystehtäviä. Ongelmana tässä syntyy resurssinäkökulma, sillä työvoiman lisääminen kustantaa budjetista oman osuutensa. Toinen haastateltavista kertoi seuraavasti: *”Poliisivankilan sulkeutumisen aiheuttamien haittojen korvaamiseen olisi tarvittu selvä lisäys partiomääriin tällä alueella. Toiminnan jatkaminen nykyisin voimavaroin tarkoittaa käytännössä, että osa tehtävistä jää hoitamatta ja suurin osa hoidetuista tehtävistä hoidetaan nopeasti - ei laadukkaasti, koska laatu edellyttää yleensä ajankäyttöä.”*

Yksi haastateltavista nosti huoliaan siitä, että partioiden työkuorma verrattaessa lähialueiden poliisiasemiin on lisääntynyt poliisivankilan sulkemisen myötä entisestään. Samalla haastateltava kertoi, että Järvenpään poliisiaseman henkilöstön työmäärä ennen sulkemista on ollut suurempi samoihin lähipoliisiasemiin verrattuna.

6.2.5 Viides kysymys

Haastattelulomakkeen viides kysymys alipäällystölle oli seuraava: *Onko mitään muuta kommentoitavaa tai lausuttavaa koskien Järvenpään poliisivankilan sulkemista ja sen aiheuttamia vaikutuksia valvonta- ja hälytyssektorille?*

Yksi haastateltavista halusi nostaa huomioon sen, että Järvenpään poliisiaseman hallinnoima alue on hyvin kasvavassa määrin väestön osalta. Väestön kasvaessa tehtävien määrä kasvaa ja samalla kiinniotettujen määrä. Näiden kuljettaminen Hyvinkäälle esimerkiksi Keravalta sitoo yksittäistä partiota hyvin paljon. Muutosta ei ole kompensoitu partiomäärän lisäämisellä.

”Voidaan myös ajatella niin, että poliisin kenttätoiminnalla on joku tarkoitus ja laissa säädettyjä tehtäviä. Poliisivankiloiden pitäisi tukea tätä ydintehtävää, jota varten koko poliisiorganisaatio on olemassa. Nyt häntä heiluttaa koiraa eli poliisivankiloiden sijainnit ohjaavat poliisin toimintaa ja asettavat sille rajoituksia. Väitteet siitä, että poliisivankilan sijainti ei vaikuta kiinniottokynnyksiin on paikkansa pitämätön. Jos lähin poliisivankila on vaikkapa 150 km päässä, se taatusti vaikuttaa kiinniottojen määrään, samoin se, jos se olisi vaikkapa 300 km päässä.” kertoi yksi haastateltavista.

6.3 Järvenpään poliisivankilan sulkeminen miehistön näkökulmasta

Haastattelimme neljää Järvenpään poliisiasemalla työskentelevää vanhempaa konstaapelia, jotka työskentelevät miehistöasemassa. Kaikki neljä vastannutta ovat työskennelleet Järvenpään poliisiasemalla ennen ja jälkeen poliisivankilan sulkemista. Esitimme heille kuusi avointa kysymystä, joissa pyrimme selvittämään, kuinka poliisivankilan sulkeminen on vaikuttanut heidän näkökulmastansa.

6.3.1 Ensimmäinen kysymys

Haastattelulomakkeen ensimmäinen kysymys miehistölle oli seuraava: *Miten olet kokenut Järvenpään poliisivankilan sulkemisen vaikuttaneen työtehtäviisi?*

Jokaisessa haastateltavan vastauksessa kävi ilmi, että kuljetuksiin käytetty aika on lisääntynyt. Eräs haastateltava kuvasi esimerkissään, että aiemmin lähellä tapahtunut häiriö- tai päihtymystehtävä vei aikaa noin 15 minuuttia, kun taas nykyisin poliisivankilan sulkemisen myötä samanlaiseen tehtävään käytetty aika on noussut noin 120 minuuttiin ennen kuin koko tehtävä on hoidettu ja partio on palannut omalle alueelleen.

Toinen seikka mikä nousi esille, oli se, että lisääntyneiden kuljetusaikojen myötä oma vapaasti ohjautuva työaika on vähentynyt. Se miten se on vaikuttanut haastateltavan työtehtäviin ei tullut vastauksessa ilmi.

Lisäksi vastauksissa tuli ilmi, että asiakkaan kuljetuksiin käytetyn ajan noustua kyseinen aika on pois muiden tehtävien hoitamisesta, tauoista ym. Myös asiakkaan turvallisuuteen liittyvä näkökulma tuli esiin erään haastateltavan vastauksessa, jossa hän totesi, että kuljetusmatkojen ollessa pitkiä on otettava tarkemmin huomioon kuljetettavan asiakkaan kunto kuljetuksen aikana sekä sen mahdollinen muuttuminen suuntaan tai toiseen.

6.3.2 Toinen kysymys

Haastattelulomakkeen toinen kysymys miehistölle oli seuraava: *Arvio, onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut työturvallisuuteen (esim. muut partiot kuljettaa -tilassa)?*

Jokaisen haastateltavan vastauksessa tuli ilmi, että työturvallisuus on heikentynyt poliisivankilan sulkemisen myötä. Vastauksissa ilmeni, että partioiden ollessa kuljetustehtävillä oma partioalue on saattanut jäädä vähälle resurssimäärälle, joka on heikentänyt yksittäisen partion työturvallisuutta, sillä mahdollisen tukipartion tehtäväpaikalle saapuminen kestää nykyisin pidempään. Eräs haastateltava kuvasi vastauksessaan tilannetta, jossa alueen joko kaikki tai lähes kaikki partiot ovat kiinni kuljetustehtävällä ja saamaan aikaan alueelle on tullut kiireellinen hälytystehtävä, jonne olisi työturvallisuuden kannalta hyvä tulla myös toinen partio, mutta edellä mainitun seikan vuoksi sen paikalle saapuminen on kestänyt, joka on heikentänyt yksittäisen partion työturvallisuutta.

Eräs haastateltava toi esille seikan, joka ei varsinaisesti vastannut esitettyyn kysymykseen, mutta hän totesi seuraavaa hälytystehtävien priorisoinnista: *”Todelliset resurssit, millä ”keikkaa ajetaan” on riittämättömät. Tilanne odottaa vain sitä hetkeä, kun jotain sattuu. Kenen henki/ terveys priorisoidaan korkeammalle esim. yhden partion ollessa vapaana kahden päällekkäisen A-tehtävän odottaessa, kun apua ei muualta ole saatavissa?”*

6.3.3 Kolmas kysymys

Haastattelulomakkeen kolmas kysymys miehistölle oli seuraava: *Arvio, onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut puuttumiskynnykseen kiinniotettujen osalta?*

Vastauksissa ilmeni, että nykyisessä vallitsevassa tilanteessa, jossa poliisivankila on suljettu, joutuu partio arvioimaan kiinniottamisen välttämättömyyttä eri tavalla kuin ennen.

Vastauksista ilmeni, että tätä arviointia joutuu tekemään erityisesti tilanteissa, jossa hälytystehtäviä on odotuksella, jolloin partio arvio kannattaako sitoa omaa resurssiaan kahdeksi tunniksi, kun tehtäviä on muutenkin hoitamatta. Lisäksi vastauksissa ilmeni puuttumiskynnyksen muuttuneen korkeammaksi työvuoron ollessa loppusuoralla, sillä kiinniotto vuoron lopulla tarkoittaisi ylitöihin jäämistä. Eräs haastateltava totesi vastauksessaan seuraava: *“Ehkä priorisoinneissa 34-tehtävät, jotka vaativat kuljetusta, mutta pärjäävät toistaiseksi ko. paikassa, jäävät herkemmin odottamaan parempaa ajankohtaa silloin, kun muut alueen partiot eivät ole vapaina. Taustalla siis ajatus siitä, että mikäli tehtävä otetaan hoitaaksemme, niin sidomme itsemme pitkäksi aikaa siihen kiinni. Mikäli tulisi kiireellinen muu tehtävä, joutuisivat muut partiot jättämään omat ”keikkansa” kesken. Lisäksi herkemmin tulee vietyä erittäin päihtyneitä henkilöitä kotiin tai muihin paikkoihin samalla ottaen tietoisien riskin siitä, että henkilö aiheuttaa vielä uuden tehtävän poliisille.”*

6.3.4 Neljäs kysymys

Haastattelulomakkeen neljäs kysymys miehistölle oli seuraava: *Arvio poliisivankilan sulkemisen vaikutusta työhyvinvointiin (esim. työssä jaksaminen, viikkoliikunnan määrä ennen ja jälkeen yms.).*

Haastateltavamme henkilöt nostivat vastauksissaan esille työkuorman kasvamisen poliisivankilan sulkemisen myötä. Vastauksissa näkyi myös, että poliisivankilan sulkemisen myötä viikkoliikuntojen pitäminen on jäänyt vähemmälle. Eräs haastateltava totesi vastauksessaan seuraavaa: *“Poliisivankilan sulkeminen on lopettanut ainakin omalta osaltani viikkoliikunnat lähes kokonaan. Työssäjaksaminen kärsii, koska esimerkiksi ylityöt ovat nykyään lähes järjestään vain kuljetuksista johtuvia. Myöskään aikaisemmin mainitut koulutukset, tauot sekä ruokailu eivät toteudu enää samalla lailla kuin ennen.”*

Toinen haastateltava nosti vastauksessaan esille seuraavia seikkoja esille: *”Oma työhyvinvointi perustuu tällä hetkellä puhtaasti omaan vapaa-aikaan ja järjestelyihin, joilla itse pyrin kumoamaan työn aiheuttamat rasitukset. Työvuoro on usein lähes pakkotahtista työtä alusta loppuun ja taukojen pitämisestä joutuu huolehtimaan korostetusti. Tehtäviä on pakko laittaa ”odotus” tai ”vastaanotettu” -tilaan siksi aikaa, jotta hälytyspartio pystyy pitämään ruokatauon tai huoltamaan itsensä takaisin toimintakuntoon. Viikkoliikunta työajalla perustuu Järvenpäässä tällä hetkellä puhtaasti harvoin tapahtuvaan ”sattumaan”. Poistuman ottaminen liikunnan tai harjoittelun suorittamiseksi aiheuttaa automaattisesti työkuorman nousun muille samaan aikaan töissä oleville.”*

6.3.5 Viides kysymys

Haastattelulomakkeen viides kysymys miehistölle oli seuraava: *Koetko yksittäisen partion toimintavalmiuden muuttuneen poliisivankilan sulkemisen myötä?*

Vastauksissa ilmeni, että haastateltavien toimintavalmiudessa on tapahtunut heikentymistä. Vastajat kertoivat, että kuljetuksiin käytetyn ajan kasvaminen on vaikuttanut vasteaikojen kasvamiseen, joka taas on heikentänyt toimintavalmiutta. Eräs haastateltava vastasi esitettyyn kysymykseen seuraavasti: *“Kaikkien Järvenpäästä aloittavien ja Keski-Uudenmaan alueella toimivien poliisipartioiden toimintavalmius on alentunut. Valmiusajat venyvät, tehtäväsidonaisuusajat ovat pitkiä, työntekijät väsyvät, työturvallisuustaso on alhainen.”* Lisäksi hän jatkoi vastaustaan seuraavasti: *“Fyysisen kuormittavuuden ja virkavelvollisuuden aiheuttaman ”oikein tekemisen tarpeen” yhteisvaikutus heikentää motivaatiota ja aiheuttaa mentaalista, alati kasvavaa kuormaa Järvenpäästä käsin työskenteleville. Asiaa ei auta se, että työkuorma kenttäjohtoalueen sisällä on paikasta riippuen erilaista mutta enemmän kuormitetun työntekijät saavat täysin saman korvauksen kuin vähemmän kuormitetut. Tämä asia heikentää entisestään kokeneempien työntekijöiden viihtyvyyttä ja työmotivaatiota.”*

6.3.6 Kuudes kysymys

Haastattelulomakkeen kuudes ja viimeinen kysymys miehistölle oli seuraava: *Oma mielipide ja havainnot poliisivankilan sulkemisen vaikutuksista?*

Haastateltava 1 vastasi seuraavasti: *“Poliisimiehen työtaakka on kasvanut. Poliisitehtävien kestot ovat pidentyneet ja tehtävien odotusajat ovat pidentyneet. Näiden myötä kansalaisten oikeusturva on myös heikentynyt. Työturvallisuus sekä työhyvinvointi on heikentynyt.”*

Haastateltava 2 vastasi seuraavasti: *“Ei mitään positiivista sanottavaa poliisivankilan sulkemisesta. Aiheuttaa erittäin paljon närää kollegoiden keskuudessa.”*

Haastateltava 3 vastasi seuraavasti: *“Poliisivankilan sulkeminen on ollut yksittäisenä toimena suurin virhe mitä poliisilaitoksella on tehty, oman työurani aikana. Sen vaikutukset eivät rajoitu pelkästään laitoksen henkilöstöön ja heidän työhyvinvointiinsa vaan myös kansalaisiin mm. siinä, kun poliisi jättää ottamatta henkilöitä kiinni ja häiriöt jatkuvat.”*

Haastateltava 4 vastasi seuraavasti: *“Poliisivankilan sulkeminen on em. vastausten valossa vaikuttanut erittäin negatiivisesti useisiin eri asioihin ja suoraan verrannollinen paikalliseen yleiseen turvallisuustasoon ja poliisipalveluiden saatavuuteen. Ainoa*

havaitsemani positiivinen asia sulkemisessa on se, että poliisivankilassa työskentelevän henkilöstön asema on parantunut, kun työpiste ei vaihdu jatkuvasti ja aiheuta (normaalitilanteeseen verrattuna) ylimääräistä kulkemista eri poliisiasemien välillä. Johtopäätöksenä havaintoihin voisi todeta, että kiinniottotilojen pitämisen ja sijoittamisen tulee olla pitkäjänteistä ja suunnitelmallista toimintaa. Kiinniottotilojen tilapäinen avaaminen ja sulkeminen aiheuttaa mm. ylimääräisiä siirtoja toisille paikkakunnille, työntekijöiden siirtymistarvetta toisille paikkakunnille ja epävarmuutta ”palvelun” toimivuudesta. Tilojen pitäminen ja sijoittaminen lähelle ”palvelun tarvitsijoita” vähentää olennaisesti hälytyspartioiden työkuormaa ja tehtäväsidonaisuusaikaa. Samoin paikallisten rikostutkijoiden ajankäyttö tehostuu, kun kiinniotettua ei tarvitse lähteä erikseen kuulemaan toiselle paikkakunnalle. Tällä hetkellä käytössä olevien kiinniottotilojen käyttökuormitus kasvaa, kun yksi aiemmin käytössä ollut tila ei ole toiminnassa. Ylikuormitustilanteessa aiheutuu lisää siirtämis- ja siirtymistarvetta jopa poliisipiirin alueen ulkopuolelle.”

7 POHDINTAA

Tässä kappaleessa tarkastelemme tutkimuksemme tuloksia ja pohdimme, miten tulokset vastasivat tutkimuskysymyksiin sekä tutkimusongelmaan. Lisäksi tarkkailemme, miten tulokset vastasivat asettamiimme hypoteeseihin tuloksista. Lopuksi vielä pohdimme tutkimuksemme reliabiliteettia, tutkimuksen haasteita sekä mahdollisia vaikuttavia tekijöitä siihen, miksi tulokset ovat sellaisia kuin ne ovat. Käymme myös läpi mahdollisia kehitysehdotuksia tutkimukselle, sekä nostamme kritiikkiä työtämme kohtaan. Viimeiseksi ehdotamme eri mahdollisuuksia jatkotutkimuksille.

7.1 Tilastojen vertailua

Niin kuin aikaisemmissa taulukoissa on ilmaistu, päihtyneisiin henkilöihin liittyviin tehtäviin käytettyjen kuljetusaikojen tarkasteltavat arvot ovat kasvaneet vertailtavien vuosien välillä. Muutokset ovat olleet joissain osissa isompia ja joissain taas pienempiä. Osan vaikutuksista voi olettaa johtuneen Järvenpään poliisivankilan sulkemisesta.

Kokonaismäärältään vuonna 2019 34-lajin tehtäviä tarkasteltavilta kuukausilta oli kaiken kaikkiaan 598 kappaletta. Vuonna 2020 näitä samoja tehtäviä samoilta kuukausilta oli kaiken kaikkiaan 627. Vuonna 2020 34-tehtäviä oli 29 kappaletta enemmän verrattuna

vuoteen 2019 (Polstat, 2020). Ennen tilastojen tarkistelua, oletimme, että vuonna 2019 päihtyneisiin henkilöihin liittyviä tehtäviä olisi enemmän kuin 2020, johtuen hallituksen asettamista rajoitteista ravintolatoimintaan. Lisäksi oletimme, ravintoloiden aukiolojen vapauttamisen jälkeen, että ihmiset välttelisivät juomista ravintoloissa tai yleisillä paikoilla Covid-19-viruksen takia. Tilastot kuitenkin osoittavat, että päihtyneisiin henkilöihin liittyvät tehtävät olivat vähentyneet toukokuun osalta, mutta kaikissa muissa tarkasteltavissa kuukausissa lisääntyneet. Mielenkiintoista oli se, että tehtävien määrä syyskuun osalta vuonna 2020 oli neljäsosan suurempi verrattuna 2019 vuoteen. Pohdimme, että on voinut olla mahdollista, että hallituksen asettamien koronavirusta koskevien rajoitusten takia, ihmiset ovat kokeneet patoutumia ravintolakulttuurin rajoitteista. Nämä patoutumat olisivat sitten purkautuneet rajoitusten avautuessa, mikä näkyisi lisääntymisenä päihtymistarkoituksessa juomisessa. On järkevää olettaa, että päihtymistarkoituksessa juomisen kasvaessa, myös päihtyneisiin henkilöihin liittyvät tehtävämäärät kasvaisivat. Koemme muiden kuljettamisaikoihin liittyvät tulokset olevan vertailtavissa keskenään johtuen siitä, että päihtyneisiin liittyvien tehtävien lukumäärät ovat melko lähellä toisiaan, eikä vallitseva Covid-19-tilanne olisi häirinnyt tutkimusta merkittävästi.

Tehtävien keskimääräinen suoritus aika kasvoi kaiken kaikkiaan vertailtavien kuukausien välillä puolella minuutilla. Tämä tulos on verrattavissa ”kuljetusaika / tehtävä lkm (kaikki)” -arvoon, sillä suoritusajan keskimääräinen luku syntyy kaikista 34-lajin tehtävistä yhteensä. Tämä sisältää myös ne ajat, joissa tehtävälle partio meni paikanpäälle, mutta kuljetusta ei syntynyt taikka ne, jossa kohdehenkilöä ei edes tavoitettu. Tällaiset tapaukset vaikuttavat tilastoihin, jossa tarkkaillaan tehtävien suoritus aikoja keskimääräisesti sekä kuljetusajan ja tehtävien lukumäärän suhdelukua. Nämä molemmat luvut syntyvät laskiessa kaikkien tehtävien keskiarvot. Pitäisi tarkkailla tilastoa, jossa tilastointiin ei ole huomioitu muita tehtäviä, kuin niitä mistä on kuljetus syntynyt, että saataisiin parhaiten esitettyä muutokset pelkkiin kuljetusaikoihin.

Olenaisiin tilasto kuitenkin mihin keskittämme eniten huomiota, on kuljetuksiin käytetyn ajan kokonaismäärä. Tämä lukema vuonna 2019 tarkastelluilta kuukausilta oli 3824,3 minuuttia. Vuonna 2020 sama lukema samoilta kuukausilta oli 5830,0 minuuttia. Vertailtavien ajanjaksojen kasvu vuodesta 2019 vuoteen 2020 on ollut 2005,7 minuuttia yhteensä. Tämä on huomattava kasvu kuljetuksiin käytetyssä kokonaisajassa. Prosenttiyksikköinä tämä kasvu on ollut 40,7 % pyöristettynä yhden desimaalin tarkkuudella. Pohdimme, mitkä muut olisivat voineet vaikuttaa kuljettamiseen käytetyn ajan

kasvamiseen. Esimerkiksi olisiko kuljetuksia suoritettu tavanomaista enemmän kohdehenkilöiden kotisosoitteisiin. Tämä olisi todennäköisimmin kuitenkin johtanut ajankäytön vähenemiseen kasvamisen sijasta. Kuitenkin on huomioitava se, että vuonna 2020 päihtyneisiin liittyviä tehtäviä on ollut 29 kappaletta enemmän, kuin vuonna 2019. Tämä tarkoittaa sitä, että mahdollisia kuljetuksia on voinut olla vuonna 2020 enemmän.

Lopuksi tarkasteltavana arvona on kuljettamisen kokonaisen aikamäärän ja tehtävien kokonaismäärän keskiarvo. Tällä keskiarvolla saadaan suhdeluku, mikä kertoo, kuinka paljon aikaa keskimääräisesti on käytetty kuljetuksiin jokaista päihtyneisiin liittyvää tehtävää kohden. Tämä luku ei tarkoita sitä, että jokaisella tehtävällä tulee keskiarvon verran ajallisesti kuljetuksia. Luku kertoo ennemminkin suhdeluvun, mitä voi vertailla kahden eri ajanjakson välillä. Näillä luvuilla voidaan laskea prosenttinen kasvu tai väheneminen vuosien välillä kertoen mihin suuntaan kuljetuksiin käytetty aika on kehittynyt tehtävää kohden. Tämä luku vuonna 2019 oli 6,395 ja vuonna 2020 tämä sama lukema oli 9,298. Niin kuin tilastojen esittelyssä kasvu on ollut noin 2,9 vuoden 2019 ja 2020 tarkasteltavien kuukausien välillä. Prosentteina kasvu on ollut 45,4 % pyöristettynä yhden desimaalin tarkkuudelle vuodesta 2019 vuoteen 2020. Tämä tarkoittaa sitä, että jokaista tehtävää kohden, kuljetuksiin käytetty aika on kasvanut melkein puolella pyöristettynä ylöspäin.

Kaiken kaikkiaan tilastollinen analyysi kertoo sen, että kasvua kuljetuksiin käytetyssä ajassa vuodesta 2019 ja 2020 tarkasteltavien kuukausien osalta on havaittavissa. Koska kuljetukset suoritetaan pääsääntöisesti 34-lajin tehtävissä poliisivankilaan, on huomattavissa se, että Järvenpään poliisivankilan sulkeuduttua, kuljetuksiin käytetty kokonaisaika on kasvanut verrattavien ajanjaksojen osalta.

7.2 Tilastojen luotettavuus ja haasteet

Mittauksen reliabiliteetti tarkoittaa mittaustuloksen toistettavuutta, ei sattumanvaraisuutta (Hiltunen 2009). Mittaustulokset ovat otettu ennen ja jälkeen poliisivankilan sulkemisen. Tutkimus on toistettavissa, jos tarkasteltavat ajanjaksot vaihdettaisiin. Tutkimuksen voisi esimerkiksi toteuttaa siten, että tarkasteltaisiin vuodelta 2018 ja 2019 samoja kuukausia ja vertailisi niitä 2020 kuukausien kanssa. Tutkimuksen ajankohtaisuuden takia suurempaa otantaa ei voinut tarkastella johtuen aikaisemmin mainituista Covid-19-pandemian aiheuttamista rajoitteista. Myöhempiä kuukausia vuonna 2020 ei myöskään ole vielä siirretty tutkimuksen tekemisen ajankohtana PolStat -järjestelmään. Uusia anniskelua koskevia rajoituksia asetetaan 1.11.2020 – 28.2.2021 aikavälille (Aluehallintovirasto, 2020). Tämä

vaikeuttaa mahdollista toistettavuutta, sillä anniskeluun liittyvät muutokset vaikuttavat myös päihtyneisiin henkilöihin liittyvien tehtävien määrään.

Tilastojen tulkitsemisen ja kausaliteetin tarkastelemisen tekee vaikeaksi se, että erinäisiä syitä, minkä takia tehtäväsidoonaisuudet ovat kasvaneet voi olla useita. Järvenpään poliisivankilan sulkeminen saattaa olla vain yksi näistä. Tilastoihin saattaa vaikuttaa esimerkiksi kuljetusstatuksen virheellinen käyttäminen. Myös yksittäiset rajatapaustehtävät, joissa kuljetusaika on tavallista suurempi voi vaikuttaa tilastojen keskiarvoihin huomattavasti. Tämän takia otanta voisi olla suurempi, taikka verrata myös vuotta 2018 vuoteen 2020.

Jotta vertailua voitaisiin toteuttaa parhaiten, tulisi vertailtaviksi kuukausiksi valita sellaiset, missä rajoituksia anniskeluun olisi mahdollisimman vähän ja ajanjaksot muistuttaisivat toisiaan. Vertailtavien kuukausien tulisi olla samat, vaikka vuodet olisivat eri, sillä anniskelun määrä vaihtelee kuukausikohtaisesti.

Tilastojen lukemat ovat saatuja PolStat -tietojärjestelmästä, mikä on kaiken kaikkiaan luotettava tietolähde. Tilastot kerättiin yhteistoiminnassa asiantuntevien henkilöiden kanssa, joilla on kokemusta järjestelmän käytöstä. Täten minimoimme mahdolliset virheet tiedonkeruun aikana.

Suurin haaste tilastojen keräämisessä sekä haastattelujen toteuttamisessa oli Covid-19-pandemian tuomat muutokset. Vaikka vuonna 2004 Helsingissä päihdekiinniottopaikat sijoittuivat 85,5 % muulle yleiselle paikalle ja vain 0,3 % ravitsemisliikkeisiin (Noponen, 2006, 62), eivät nämä kerro ovatko henkilöt olleet anniskelemassa ravintoloissa. Ravitsemisliikkeissä tapahtuneet päihdekiinniotot tapahtuivat poikkeuksetta keskustan pikaruokapaikoissa, jonne kiinniotettu oli sammunut tai tullut kerjäämään ruokaa tai rahaa (Noponen 2006, 62).

7.3 Resurssinäkökulma

Lähtökohtaisesti poliisitoimintaa, tiloja, partiomääriä sekä tarvikkeita määrittelee valtion asettama budjetti, jota poliisin rahoitus on osa. Poliisin toiminnan rahoitus tulee keskitetysti suoraan valtion budjetista (Sisäasiainministeriö, 2011, 67). Tämä sisältää myös poliisivankiloiden ylläpitämisen. Sisäasiainministeriö selvityksessään kertoo vuonna 2009 poliisilla olleen 88 340 kiinniotta. Yhden tunnin kustannearvio pelkkää poliisipartiota kohden on noin 143 euroa. Mikäli tehtävä kestää enemmän kuin tunnin, samalla nousee

tehtävän hinta. Sisäasiainministeriö arvioi karkeasti poliisilta kuluneen vuonna 2009 yhteensä 12 632 620 euroa kiinniottamisen vaativassa tehtävässä. (Sisäasiainministeriö, 2011, 67–68). Kun kuljetusmatkat kasvavat, kasvaa tehtävään kulutettu aika ja ajoneuvokustannukset. Koska tilastot kertoivat kuljetuksiin käytetyn ajan kasvaneen, voidaan päätellä, että poliisivankilan sulkemisen myötä kuljetuksiin käytetyt kustannukset ovat kasvaneet yhdenvertaisesti.

Järvenpään poliisivankilan sulkeminen kuitenkin säästää rahoitusta vartijoiden palkasta, tilojen ylläpidosta sekä muista kuluista, mitä poliisivankilan tilat veloittavat päivittäisellä tasolla. On vaikeaa lähteä arvioimaan loppujen lopuksi, ovatko poliisivankilan sulkeminen aiheuttanut enemmän kustannuksia ajoneuvojen ja kuljettamisen puolesta vai vähemmän poliisivankilan ylläpitämisen kustannusten helpottaessa. Tämä kuitenkin vaatisi uutta tutkimusta resurssinäkökulman pohjalta.

7.4 Haastattelujen tulosten pohdintaa

Tässä kappaleessa käydään läpi haastatteluiden vastauksia ja analysoidaan niitä. Suoritimme kaikki haastattelut sähköpostin avulla ja siinä on omat hyvät ja huonot puolensa. Hyviin puoliin voinee mainita, että haastateltavalle jää enemmän aikaa pohtia ja miettiä vastauksiaan ja sen, miten ilmaisee vastauksensa. Huonoihin puoliin voidaan laskea, että haastatteluun vastasi noin kolmannes kaikista henkilöistä kenelle lähetimme haastattelulomakkeen. Lisäksi mahdollisten välittömien jatkokysymysten ja tarkennuksien tekeminen vastauksiin jäi uupumaan, sillä aikarajat uusien sähköpostien laittamiselle tulivat vastaan. Tämä olisi ollut ehkäistävässä kasvotusten tehdyillä haastatteluilla.

7.4.1 Pohdintaa päällystön näkemyksistä

Kuten aiemmissa kappaleissa kerroimme päällystöä, edusti tätä opinnäytetyötä tehdessä kaksi komisariota, joilla on kokemusta yleisjohtajana työskentelystä ennen sekä jälkeen Järvenpään poliisivankilan sulkemista. Näiden kahden haastateltavan vastauksissa oli hieman eroja suhteessa toisiinsa. Toinen haastateltavistamme oli toiminut poliisivankilan siirtoa tutkivassa työryhmässä ja hänen vastauksistaan näkyi positiivisempi näkökulma poliisivankilan sulkemiseen liittyen. Hän esimerkiksi totesi, että vastuukysymysten ja resursoinnin näkökulmasta on parempi, että vanhan ja paloturvallisuudeltaan puutteellisen poliisivankilan sulkeminen oli hyvä asia. Tämä seikka on johtavassa asemassa toimivan henkilön kannalta hyvin ymmärrettävä, sillä tulipalon sattuessa paloturvallisuudeltaan

puutteellisessa poliisivankilassa voi pahimmillaan tulla henkilövahinkoja, joita selvitetäisiin varmasti pitkään oikeudessa.

Molempien haastateltavien vastauksissa näkyi se, että nykyisin vallitsevassa tilanteessa yleisjohtajana toimiessaan täytyy kiinnittää enemmän huomiota käytössä olevaan resurssiin ja siihen, että Järvenpään partiolla menee enemmän aikaa kuljetuksiin kuin aiemmin ja tämän vuoksi kohdentaa käytössä olevia resursseja tarkemmin.

Kaiken kaikkiaan haastateltavat vastasivat heille esitettyihin kysymyksiin monipuolisesti ja auttoivat saamaan päällystön mielteitä sulkemisen vaikutuksiin liittyen.

7.4.2 Pohdintaa alipäällystön näkemyksistä

Alipäällystön vastauksissa ilmeni yhtäläisiä mielipiteitä ja kokemuksia poliisivankilansulkemisen vaikutuksista. Pääsääntöisesti vastauksissa ilmeni huolta tilanteen kestättömyydestä. Poliisivankilan sulkemiseen liittyviä hyötyjäkin osattiin kuitenkin nähdä mm. siten että poliisivankilan työllistävä vaikutus kiinniotettujen ollessa Järvenpään poliisivankilassa on vähentynyt.

Esitettyihin kysymyksiin haastateltavat vastasivat kattavasti. Oli mielenkiintoista saada konkreettisia esimerkkejä, siitä kuinka poliisivankilan sulkeminen on näkynyt alipäällystön työtehtävissä.

7.4.3 Pohdintaa miehistön näkemyksistä

Miehistön vastauksissa ilmeni negatiivisia kokemuksia poliisivankilan sulkemiseen liittyen. Haastateltavien vastauksissa ilmeni, että poliisivankilan sulkemisen myötä kuljetusajat ovat pidentyneet huomattavasti, joka taas on vaikuttanut työturvallisuuden heikentymiseen, päihtyneiden kiinniottamiskynnykseen, toimintavalmiuden heikentymiseen, vasteaikojen kasvamiseen, työkuorman ja työnrasittavuuden kasvamiseen, viikkoliikuntaan käytetyn ajan vähentymiseen ja yleisen työmotivaation heikentymiseen. Vastauksissa ei tullut ilmi positiivisia seikkoja esille, joita muutos olisi tuonut kentällä työskentelevän poliisin näkökulmasta.

Haastatteluiden vastauksia läpi käydessä, on helppo ymmärtää neljän miehistön edustajan negatiivisia näkökulmia ja kokemuksia aiheeseen liittyen edellä mainittujen seikkojen vuoksi.

Kaiken kaikkiaan jokainen haastateltava toi hyvin esille omia mietteitä ja kokemuksia poliisivankilan sulkemiseen liittyen. Heidän ajatuksiaan ja kokemuksiaan asian tiimoilta oli opinnäytetyön kannalta hyvä saada kuuluviin, sillä he ovat kuitenkin etulinjassa hoitamassa hälytystehtäviä ja heidän työn tekemiseensä sulkemisen vaikutus näkyi ehkä konkreettisimmin.

7.5 Kehitysehdotukset

Sisäasiainministeriön selvityksen (2011, 70) mukaan poliisin roolia päihtyneiden kohtaamisessa, kuljettamisessa ja turvallisen selviämisympäristön mahdollistajana tulisi vähentää. Selvityksessä kerrotaan, että osa henkilön itsensä suojaamiseksi poliisin kiinniottamista ja säilytysuojaan viemistä päihtyneistä voisi olla nykyistä tarkoituksenmukaisemmin huolehdituiksi pikemminkin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa kuin poliisin säilytysuojissa. Voisi olla kustannustehokkaampaa kuljettamisen näkökulmasta ja poliisin resurssien sekä tilojen hallinnoimisen näkökulmasta kuljettaa päihtyneenä kiinniotettuja, jotka ovat rauhallisia eikä vaadi turvallisuuden näkökulmasta poliisin läsnäoloa, selviämisasemille tai muille sosiaali- ja terveysalan pisteille. Kyseistä mallia noudatetaan joissain poliisiasemilla jo valmiiksi. Esimerkiksi Jyväskylässä avattiin kymmenenpaikkainen selviämisasema Jyväskylän poliisivankilan tilapäisen sulkeutumisen jälkeen, mikä helpotti poliisin päihtyneenä kiinniotetun kuljetusmatkaa ja -aika (Yle-uutiset, 27.4.2018).

Tarkempia tutkimustuloksia täsmällisistä kuljetukseen käytetyistä ajoista, tehtävämääristä ja muista tarkkailussa olleista arvoista saisi paremmin, jos tarkasteltavat ajankohdat olisivat ns. normaalissa yhteiskunnallisessa olotilassa ilman vallitsevaa pandemiatilannetta. Tällöin arvot olisivat verrattavissa paremmin keskenään, eikä tarvitsisi ottaa anniskelussa tapahtuneita muutoksia huomioon.

Lisäksi tilastoissa olisi ollut hyvä tarkastella vain sen kaltaisia tehtäviä, mistä on kuljetus syntynyt. Ilman kuljetusta mukaan lasketut 34-lajin tehtävät eivät anna tosiasiallista keskiarvoa kuljetuksiin käytetyistä ajoista ja suoritusajoista tehtävillä, joissa kuljetus syntyy. Keksimääristä suoritusaikaa sekä kuljetukseen käytetyn ajan ja tehtävämäärien suhdelukua tulisi tarkastella paremmin siten, että tehtävämääriksi otetaan vain sellaiset tehtävät, jossa on henkilöä kuljetettu.

Haastatteluita olisi voinut käydä henkilökohtaisesti, jolloin henkilöstön vastausprosentti olisi voinut olla parempi miehistön keskuudessa. Päällystön ja alipäällystön vastausprosentti

kuitenkin olivat erittäin hyviä ja vastaukset monipuolisia. Sähköpostitse välitettävät haastattelulomakkeet voivat joko hukkoa sähköpostien sekaan tai vastaaja voi kokea lomakkeen olevan liian työläs vastata avoimiin kysymyksiin tarpeeksi laajasti.

7.6 Jatkotutkimusehdotukset

Tämä tutkimus ei ottanut huomioon vaikutteita rikostorjuntasektorille. Jatkotutkimuksena voisi selvittää tarkemmin vaikutuksia koko Järvenpään poliisiaseman henkilöstölle rikostorjuntasektorin henkilöstö mukaan lukien. Poliisivankilan sulkeuduttua Järvenpään rikostutkijat kävivät kuulustelemassa kiinniotettuja Hyvinkäällä sekä Vantaalla, mistä syntyy ajallisia kustannuksia sekä matkallisia kustannuksia.

Lisäksi tarkat vaikutukset resursseihin ja kustannuksiin jäivät spekuloinnin varaan. Tutkimuksen pystyisi kohdistamaan kustannusten muuttumisen selvittämiseen. Voisi tarkemmin selvittää, kuinka paljon poliisivankilan sulkeminen säästi ja kuinka paljon kuljetuskustannukset tai ajoneuvokustannukset kasvoivat.

Yksi mielenkiintoinen tutkimuksen kohde on mahdolliset vaikutukset puuttumiskynnykseen ja lähisiirtojen/kotiin kuljettamisten määriin. Onko poliisivankilan sulkeuduttua valvonta- ja hälytyssektorin henkilöstöllä ollut muutoksia siihen, että päihtyneitä otettaisiin kiinni vähemmän poliisivankilan sulkeuduttua. Tästä saisi tieteellisen tutkimuksen tarkasteltaessa kiinniottojen määrää poliisin tietojärjestelmistä ennen ja jälkeen Järvenpään poliisivankilan sulkemisen.

LÄHTEET

Aluehallintovirasto 2020: Usein kysytyt kysymykset – Koronavirus COVID 19. <http://www.avi.fi/web/avi/usein-kysytyt-kysymykset#B> Päivitetty 5.11.2020. Luettu 5.11.2020.

EOAK/3623/2019: Järvenpään poliisivankilan tarkastuspöytäkirja 01.07.2019. Julkaistu 02.12.2019. Luettavissa: <https://www.oikeusasiamies.fi/r/fi/ratkaisut/-/eoar/3623/2019>

Erään ylikonstaapelin erimielisyyslausuma, 12.8.2018. Kerava.

Google Maps -karttapalvelu, reitit katsottu 19.11.2020

Hakala, Kristiina. Eduskunta: Valmiuslain käyttöönottoaminen koronavirustilanteessa. Julkaistu 03/2020. Luettu 29.10.2020. Luettavissa: https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/LATI/Sivut/valmiuslain-kayttoonottaminen-koronavirustilanteessa.aspx

Heikkilä, Tarja 2014: Tilastollinen tutkimus, 10. painos. Edita Publishing Oy.

Hiltunen, Leena 2009: Validiteetti ja Reliabiliteetti. Jyväskylän Yliopisto. http://www.mit.jyu.fi/OPE/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ja_reliabiliteetti.pdf

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen toimintakertomus 2019. Luettavissa: https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwwstructure/89445_I-U_pl_toimintakertomus_2019.pdf?59568549e1f0d788

Laki poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta 841/2006.

Noponen, Tanja 2006: ”Ei muuta paikkaa” – Tutkimus poliisin päihtymyssuojan kanta-asiakkaista. Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksia 26. Edita Prima Oy. Helsinki.

Oikeus.fi: Itä-Uudenmaan käräjäoikeus. Julkaistu 9.9.2020. Luettu 19.10.2020. Luettavissa: <https://oikeus.fi/karajaoikeudet/ita-uudenmaankarajaoikeus/fi/index.html>

Pakkokeinolaki 806/2011.

Poliisivankilatyöryhmän esitys 11.10.2019, POL-2019-59388

Päätös Järvenpään poliisivankilan toiminnoista, päätös POL-2019-8876.

Sisäasiainministeriö 2011: Päihtyneiden kiinniottamista, kuljettamista, kohtelua ja hoitoa selvittäneen työryhmän loppuraportti. Sisäasiainministeriön julkaisu 5/2011. Helsinki.

Sisäministeriö. TUOVI – Sisäisen turvallisuuden portaali. <https://sisänturvallisuus.fi/tilastot>. Luettu 20.10.2020.

Terveyskirjasto Duodecim. Lääketieteen sanasto. Luettu 20.10.2020 https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=ltt02832

Tikkanen, Annika 2015: Putkakuolemat Suomessa. Tampereen yliopisto. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö. Pro gradu -tutkielma. Luettavissa: <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/97699/GRADU-1436189476.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Tilastokeskus. Käsitteet: Aritmeettinen keskiarvo. Luettu 3.11.2020. Luettavissa: https://www.stat.fi/meta/kas/aritmeet_ka.html

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi, Uudistettu painos. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tutkintavankeuslaki 768/2005.

Työryhmän tekemien esitysten hyväksyminen POL-2019-59388

Täydentävä esitys 15.10.2019, POL-59388

Valli, Raine 2018: Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2 – Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin, 5. uudistettu painos. Jyväskylä, PS-Kustannus.

Valtioneuvosto, Sosiaali- ja terveysministeriö, 29.5.2020. Tiedote 135/2020: Ravintolat avataan 1. kesäkuuta – rajoituksilla estetään koronaviruksen tartuntariskia. Luettavissa: <https://valtioneuvosto.fi/-/1271139/ravintolat-avataan-1-kesakuuta-rajoituksilla-estetaan-koronaviruksen-tartuntariskia>

Yhteistoimintaelimen kokous 4_2018, pöytäkirja POL-2018-9826

Yhteistoimintaelimen kokous 7_2019, pöytäkirja POL-2019-5542

Yle-uutiset, 20.4.2020: Hallitus pohtii tällä viikolla koronatoimien jatkoa – katso kaikki rajoitukset tästä. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11314238>

Yle-uutiset, 27.4.2018: Juoppokuljetusten matka lyhenee Jyväskylässä –Kankitielle avataan selviämisasema. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10180726> Luettu 5.11.2020

Yle-uutiset, 28.6.2019: Katso täältä, kuinka kauan poliisilla kestää tulla paikalle kotikunnassasi – Näin hallitus aikoo parantaa tilannetta. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10841889>